24 HAZİRAN 1981 FASİKÜL: 32

Milliyet Turizm Eki

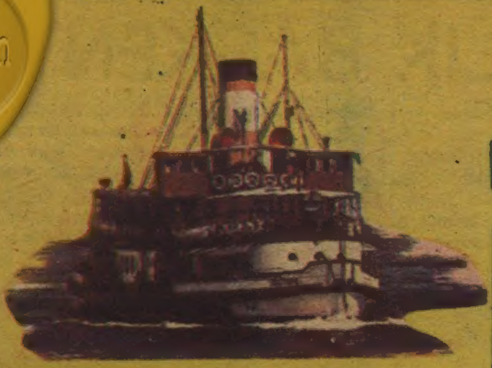

İSTANBUL

BİR BAŞKA TEPEDEN

Sana dün bir tepeden baktım aziz İstanbul;
Görmedim, gezmediğim, sevmediğim hiçbir yer.
Ömrüm oldukça gönül tahtıma keyfince kurul,
Sade bir semtini sevmek bile, bir ömre değer.

Nice revnaklı şehirler görülür dünyada,
Lâkin efsunlu güzellikleri sensin yaratan.
Yaşamıştır derim, en hoş ve uzun rüyada
Sende çok yıl yaşayan, sende ölen, sende yatan...

Yahya Kemal BEYATLI

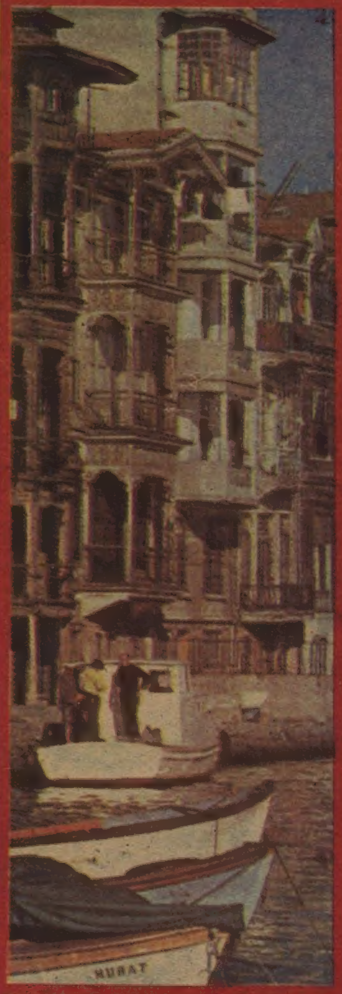

SARAYLAR
CAMİLER
ÇARŞILAR
MESİRELER

ADALAR
ŞİLE / AĞVA
SILİVRİ
KUMBURGAZ
KİLYOS
YALOVA
ÇINARCIK

BAŞLIBAŞINA BİR TURİZM HAZİNESİ, OSMANLI İMPARATORLUĞU'NUN 470 YILLIK BAŞKENTİ

DÜNYANIN en güzel üç şehri İstanbul, Rio ve Hong-Kong olarak tanımlanıyor. İstanbul, coğrafi konumu, eşsiz tarih ve doğa zenginlikleriyle başlıbaşına bir turizm hazinesi. O kadar ki, yabancı uzmanlar, değil bütün Türkiye, sadece İstanbul ve çevresine öncelik verilmesi halinde bile, bugün turizmden sağlanan gelirin, birkaç katının elde edileceğini belirtiyorlar.

Canlı bir tarih ve deniz kenti olan İstanbul, Orta Çağın başlamasından sonra 983 yıl Doğu Roma Bizans İmparatorluğunun, 470 yıl da Osmanlı İmparatorluğunun başkenti oldu.

Ankara başkent olunca, siyasi niteliğini kaybeden kent, Türk bilim ve sanat yaşantısının nabzının attığı merkez özelliğini korudu. Bugün de bu nitelikleri yanında İstanbul, yurdumuzun en önemli sanayi ve ticaret merkezi.

Türkçe'nin en güzelinin konuşulduğu, Türk gelenek ve göreneklerinin bütün canlılığıyla yaşadığı bir kent oluşunun yanı sıra, askerî ve ticarî alanlarda stratejik bir mevkide bulunması, İstanbul'un önemini arttırıyor. Bu ilimizin Avrupa ve Asya kıtalarını birleştiren bir boğaz üzerinde kurulu olması, doğanın binbir güzellikle süslediği kıvrım kıvrım koylar, korular, zümrüt yeşili yamaçlar, Karadeniz'e uzanan Boğaz'ın aşağı ucunda, "Altın Boynuz" olarak nitelenen ve kentin Rumeli yakasını ikiye ayıran Haliç, Moda'sı, adası, Boğaziçi'nin özellikle Anadolu yakasında sabahlara kadar dinlenen bülbül sesleri, onu dünyaca ünlü kılıyor. Bütün bu özellikleri yanında, çok eskilere inen tarihinin izlerinin hala gözler önünde olması, Bizans ve Osmanlı imparatorluklarının eşsiz eserlerini bünyesinde saklaması, şehre duyulan ilgiyi kat kat arttırıyor. Kent, paha biçilmez eserlerle dolu müzeleri, eğlence yerleri, mesire ve sahillerindeki ince kumlu plajları ile hem dinlenme, hem de zamanın en iyi değerlendirilebileceği olanakları sergiliyor.

İstanbul'un adı geçince, ilk akla gelen Boğaziçi mi?

Kuşkusuz buna "Hayır" demek güç. Boğaz ve adalar, İstanbul'un sayısız özellikleri içinde, kentin adeta simgeleri.

Öyleyse, gezimize Boğaziçi'nden başlayalım.

Bosfor

Boğaz, batıda Bosfor (Bosphore) diye anılıyor. Bu sözcük "Bosphoros"un kısaltılmış şekli. "Öküz Geçidi" anlamını taşıyor. Kelime Bovis (Öküz) ve Phoros (Geçit) sözcüklerinin birleşmesinden oluşmuş.

Boğaziçi ile ilgili efsaneler de var. Bu mitolojik efsanelerin en ilginci şöyle:

"— Aslında bir Finikeli olan İnaküs İlkid, Mısır'da yerleşti ve bir süre sonra, beraberindeki Mısırlı, Finikeli ve Araplar bulunduğu halde Mora yarımadasına gelerek, İsa'nın doğumundan 1850 yıl önce Argolid devletini kurdu. Yarı tanrı olarak kabul edilen İnaküs'ün İyo adında çok güzel bir kızı vardı. Tanrıların tanrısı sayılan Zeus, bu kıza aşık oldu. Zeus'un eşi gök ve ay tanrıçası Hera, kıskançlık duygusuna kapılınca, sevgilisini, ondan korumak için bir buzağıya çevirdi. Hera, bu durumu öğrenmekte gecikmedi, eşi Zeus'ten buzağıyı kendisine vermesini istedi. Zeus, bu isteği reddedemedi. Hera, buzağıyı, yüz gözlü Argos'un muhafazasına verdi. Buzağı halinde bulunan İyo, Hera'dan kurtulmak için, boğazı yüzerek geçti. Ama kaçmakla iş bitmiyordu. Hera, bu defa ona bir kara sinek musallat etti. İyo, bundan kurtulmak için de bütün dünyayı dolaştı, sonunda Mısır'da yerleşti. Orada, ülke halkı tarafından İzis adıyla tanrıça olarak kabul edildi. İşte Boğaziçi, bunun için Bovis Phoros "Öküz Geçidi" daha sonraları da Bosphoros diye anıldı."

Uzunluğu 27 kilometre, en geniş yeri 3.200, en dar yeri 550, en derin yeri 118 metre olan Boğaziçi, her iki yanında sıralanan gazinolar, kır kahveleri, mesire ve gezinti yerleri ile gerçekten bir dünya cenneti.

Prens adaları

İstanbul'un incileri olarak nitelenen Adalar, hem sayfiye, hem de binlerce kişinin hafta sonlarını değerlendirdiği bir gezi yeri olarak büyük ilgi görüyor. Önceleri "Halk Adaları" anlamına gelen "Demonisya", sonraları "Papaz Adaları" anlamında "Papadonisya" en sonunda da "Prens Adaları" olarak anılan Kınalı, Burgaz, Heybeli ve Büyükada, bin yıllık bir tarihe sahip olan Bizans İmparatorluğu döneminde bir sürgün ve çile yöresi olarak kullanılıyordu. Bunlar, manastırlar, deniz ortasında papazlar diyarı, her tarikata mensup rahiplerin cumhuriyeti olarak da niteleniyordu.

Kınalıada

Yüzölçümü 136 hektar olan Kınalıada, adalar grubunun en sakin olanı. Bizans devrinde inşa edilen birkaç manastırdan üçü hakkında bilgiye sahip bulunuluyor. Bunların içinde en önemlisi Romen Diojen'in yaptırdığı, sonra da içinde sürgün olarak hayata veda ettiği kilise. Halen bu öteki kiliselerin izleri bulunmuyor. Enkazlarının büyük bir bölümü, İstanbul'un fethinden sonra öteki binaların inşaatında kullanılmış. 12. yüzyılın sonlarına doğru Kınalıada, oldukça meskundu. Yerli ahalisi Latinler tarafından katledilen bu ada, 1302 yılında Girit korsanları tarafından yağma edildi.

Burgaz

Eski adı "Antigone" olan Burgazada da denizi ve doğal yapısı ile ünlü. İskenderin komutanlarından Antigone'nin oğlu Demotrius, babasının adını bu adaya vermiş. Deniz kıyısına yakın bir kesimde "Saint Georgen" adına inşa edilen bir manastırı bulunuyor. Adanın ehram şeklindeki zirvesi üzerinde büyük bir Transfiguration Manastırı yapılmış. Ancak, bu manastır da İstanbul'un fethinden sonra yıkılmış. Burgazada'nın yüzölçümü 133 hektar.

Heybeliada

Eski adı "Halky" olan bu adanın yüzölçümü de 240 hektar. Üç büyük, iki küçük tepesinden ikisinin arası çukur olduğundan, bu topografik özelliği nedeniyle "Heybeli" olarak anılıyor. Adada eskilerde bakır madeni ocakları bulunuyordu. Bu ocakların kalıntılarına bugün de raslanıyor. Bu bakırlar, çok kaliteli olduğundan, o dönemlerde daha çok heykel yapımında kullanılıyordu. Heybeli'de, üç önemli manastır var. "Aziz Bakireler" anlamına gelen Vierge Manastırı, Triadi'nin himayesinde inşa edilen ikinci manastır ve kutsal Ekanim Manastırı. Sonraki yıllarda harap hale gelen bu manastırlardan üçüncüsü 16. yüzyılda yeniden inşa edildi. Bugün Deniz Harp Okulu'nun bulunduğu gösterişli yapılar, Osmanlı İmparatorluğu döneminde II. Mahmut tarafından yaptırılmış.

Büyükada

Bizans İmparatorluğu döneminde Büyükada'ya sürülenler arasında en ünlüsü Prenses İrene, Bizans tahtını işgal eden kadınlar arasında en ihtiraslısı olan İrene, iktidarı bir ihtilalle ele geçiren Eleuthere tarafından Büyükada'ya sürüldü. İrene, bunun üzerine, bu adada daha önce kendisi tarafından yaptırılan "Bıkız Manastırı"nda hemşire olarak hayatını sürdürdü. Büyükada'nın batı ucunda "Kadınlar Manastırı" adında bugün tamamiyle kaybolan bir manastır daha vardı. Sedef Adasının karşısındaki yoldan karşı sahile doğru dönülen yerde "Saint Nicolas Manastırı" yer alıyordu. Ayrıca, yüksek kayalıklara egemen "Ayayorgi Manastırı" da adanın önemli bir dinî yapısını oluşturuyordu. Yüzölçümü 588 hektar olan Büyükada, bugün diğer adalara oranla en kalabalık olanı. Bu ada, adeta bir şehir görünümünde.

Sedef Adası

Bizans İmparatorluğu zamanında bir sürgün yeri olarak kullanılan bu adanın yüzölçümü de 13 hektar. En küçük ada niteliğini taşıyan Sedef Adası, 1956 yılından itibaren yerleşim alanı oldu. Bu adada da bir manastır bulunuyordu. Sedef Adası, özellikle hafta içlerinde İstanbul'dan günü birliğine gidip, sakin, sessiz deniz banyosu almak isteyenler için ideal kıyı şeridine sahip bir adamız.

Yassıada

Bu adamız da bir sürgün yeri olarak kullanılıyordu. 9. yüzyılda burada bir manastır inşa edildi. 1960 devriminden sonra Yassıada mahkemelerinin görüldüğü bu ada, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı tarafından geçtiğimiz yıllarda boşaltıldı. Ada meskun değil.

Kaşıkadası

Adalar arasında gerek coğrafi konumu, gerekse yapısı itibariyle ilginç bir küçük ada da Kaşıkadası. Uzun saplı bir kaşığa benzediği için bu ad verilen ada, 1950 yılında bir vatandaş tarafından Millî Emlâktan satınalınmış. Bu kişi, adaya bir konut yaptırmış. Meskun olmayan ada, halk tarafından kullanılamıyor.

Adalar ilçesi, beşi meskûn olmak üzere yedi adadan oluşuyor. Meskûn adaların toplam yüzölçümü 1110 hektar. Adaların yarısından fazlası, 569 hektarı ormanlarla kaplı. Geri kalan kesimlerin tamamına yakını da binalar yollar ve küçük alanlarla örtülü. Büyükada'nın İstanbul'a uzaklığı 20, en yakın ada Kınalı'nın uzaklığı da 14 kilometre. İstanbul'un en önemli sayfiye yerlerini oluşturan adaların nüfusu yaz aylarında yüzbinleri buluyor. Kış mevsiminde ise iyice azalıyor. Hafta sonlarında ise, çok sayıda yurttaş, piknik için adaları dolup taşırıyor.

Birkaç Anadolu şehrini içine alacak kadar büyük bir alana yayılan İstanbul, bir rüya şehri olarak ülkemizin en önemli turizm merkezi

Evet, dünyanın en güzel kara parçası Türkiye'mizin en güzel köşesi İstanbul'a "Hoş Geldiniz" demiyoruz. Zira, dünyanın bu en güzel kentinden uzak olsanız bile, İstanbul'u düşlüyor, İstanbul'u duyuyor, İstanbul'u yaşıyorsunuz.

Dünya çapında ünü olan İstanbul, efsanelerle bütünleşen çok eski bir tarihe sahip Bu ilimiz, Orta Çağın başlamasından sonra 983 yıl Doğu Roma Bizans İmparatorluğu'nun, 470 yıl da Osmanlı İmparatorluğu'nun başkenti oldu Ankara başkent olunca, siyasî niteliğini kaybeden şehir, Türk bilim ve sanat yaşantısının nabzının attığı merkez özelliğini korudu. İstanbul aynı zamanda yurdumuzun en önemli sanayi ve ticaret merkezi

İstanbul, Marmara Bölgesi'nin Kocaeli-Çatalca bölümünde yer alan ve 5 milyona yaklaşan nüfusu ile ülkemizin en büyük ili. Asya ve Avrupa kıtaları arasında bir köprü olan bu ilimizi kuzeyde Karadeniz, doğuda Kocaeli ve Marmara Denizi, Batıda Tekirdağ ve Kırklareli illeri çeviriyor.

5.712 kilometrekarelik bir alana yayılan şehrin adını aldığı ve Haliç'le Marmara arasında kalan yarımada üzerinde bulunan asıl "İstanbul" bölümü ise 253 kilometrekare.

1980 sayımına göre nüfusu 4.741.890 olan bu ilimizin bir bölümü İstanbul Boğazı'nın doğusunda, diğer bölümü batısında uzanıyor. Armutlu (Bozburun) yarımadasının kuzeybatı kısmı Yalova ilçesi ile Marmara Denizi'ndeki adalar İstanbul il sınırları içinde.

Asya ve Avrupa kıtalarının birbirine çok yaklaştığı iki uç üzerinde, batıda Çatalca, doğuda Kocaeli'de kurulu olan şehir, idari taksimat bakımından, diğer illere oranla farklılık gösteriyor. İstanbul'da merkez ilçe bulunmuyor. İl dahilinde 5'i belediye sınırları dışında, 14'ü belediye sınırları içinde 19 ilçe var. Çatalca, Şile, Silivri, Kartal ve Yalova Belediye sınırları dışında kalan "mülhak ilçe"ler . Adalar, Beşiktaş, Beyoğlu, Eminönü, Fatih ve Zeytinburnu ilçelerinin hiç köyü yok. Hepsi birer şehir büyüklüğünde olan belediye sınırları içindeki 14 ilçe, Eminönü, Fatih, Eyüp, Gaziosmanpaşa, Bakırköy, Zeytinburnu, Beyoğlu, Şişli, Beşiktaş, Sarıyer, Beykoz, Üsküdar, Kadıköy ve Adalar.

Bu ilimizin en yüksek yerleri Boğaz'ın doğusunda yer alıyor. Bu kesimde yüksek tepeler var. Bunlar arasında en yüksek olanı da Kartal ilçesinin kuzeydoğusunda bulunan 537 metre yükseklikteki "Aydos". Bundan başka 500 metreyi geçen yükselti yok. Boğazın batı kesimindeki yükseltiler daha az.

İstanbul ve çevresinde Akdeniz iklimi bitkilerini andırır bir örtü egemen. Bölgede en çok görülen bitki türü makiler. Fakat, ilin özelliği nedeniyle tepeler çıplak değil. Yer yer görülen ormanlık alanların en dikkat çekeni, şehre 20 kilometre uzaklıktaki Belgrat Ormanı.

Yaz ayları sıcak ve kurak, kış ayları ise, bol yağışlı ve ılık geçen İstanbul. Akdeniz'in özelliklerini taşıyor. Bu ilimizde çoğunlukla Karadeniz'in soğukça, yağışlı ve poyrazlı havası ile, Akdeniz'in ılık lodoslu havası birbirini izliyor.

İstanbul'da yıllık ortalama sıcaklık 13.7 derece. En soğuk ay ortalaması 5, en sıcak ay ortalaması 22.7 derece. Bu ilimizde yaz süresi ortalama 90, kış süresi 80 gün.

Arazi yapısının bir yayla karakteri gösterdiği İstanbul'da büyük akarsu bulunmuyor. En büyük akarsu, aynı zamanda Kocaeli yarımadasının da en önemli unsuru olan Riva Çayı. Kocaeli'den kaynaklanan ve 71 kilometre yol katettikten sonra Karadeniz'e dökülüyor. Bu ilimizde küçük olmakla birlikte önemli üç göl var. Bunların üçü de Avrupa yakasında bulunuyor. Denizden ayrılmış olan Terkos Gölü'nün suları tatlı. Kentin suyu buradan sağlanıyor. Marmara kıyısında bulunan ve 16 kilometrekarelik bir alana yayılan Küçük Çekmece ile yüzölçümü 11 kilometrekare olan Büyük Çekmece gölleri, denizle ilişkili olduklarından suları tuzlu. Bu iki gölümüzde de balık var. Çevreleri ise, ideal bir kara avcılığı alanı.

Jeolojik yapısıyla İstanbul, vadilerle yarılmış bir karakter gösteriyor. Vadi tabanları ile yayla yüzeyi arasındaki fark, oldukça kesin hatlar çiziyor. Bu derin vadilerin bazıları, yakın bir jeolojik devirde deniz sularının altında kalmış. Bu suretle de Boğaz ve Haliç meydana gelmiş.

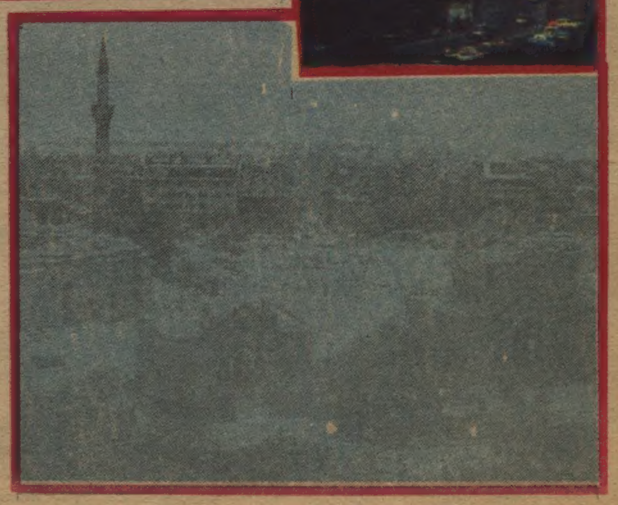

İSTANBUL'U DİNLİYORUM

İstanbul'u dinliyorum gözlerim kapalı.
Hafiften bir rüzgâr esiyor.
Yavaş yavaş sallanıyor,
Yapraklar, ağaçlarda.
Uzaklarda, çok uzaklarda
Sucuların hiç durmayan çıngırakları...
İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı.

İstanbul'u dinliyorum gözlerim kapalı.
Kuşlar geçiyor, derken
Yükseklerden sürü sürü, çığlık çığlık.
Ağlar çekiliyor dalyanlarda.
Bir kadının suya değiyor ayakları.
İstanbul'u dinliyorum gözlerim kapalı.

İstanbul'u dinliyorum gözlerim kapalı.
Serin serin Kapalıçarşı.
Cıvıl cıvıl Mahmutpaşa.
Güvercin dolu avlular.
Çekiç sesleri geliyor doklardan.
Güzelim bahar rüzgârında ter kokuları,
İstanbul'u dinliyorum gözlerim kapalı.

İstanbul'u dinliyorum gözlerim kapalı.
Bir yosma geçiyor kaldırımdan.
Küfürler, şarkılar, türküler, lâf atmalar...
Bir şey düşüyor elinden, yere
Bir gül olmalı.
İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı.

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı.
Başımda eski âlemlerin sarhoşluğu,
Loş kayıkhaneleriyle bir yalı
Dinmiş lodosların uğultusu içinde
İstanbul'u dinliyorum gözlerim kapalı.

İstanbul'u dinliyorum gözlerim kapalı.
Bir kuş çırpınıyor eteklerinde.
Alnın sıcak mı, değil mi, bilmiyorum.
Dudakların ıslak mı, değil mi, bilmiyorum.
Beyaz bir ay doğuyor fıstıkların arkasından,
Kalbinin vuruşunu anlıyorum
İstanbul'u dinliyorum...

Orhan Veli KANIK

Başlıbaşına bir tarih

EN eski kaynaklarda şehrin adı "Byzantion" olarak gösteriliyor. Eski Anadolu'da kişi adlarına "ion" eklenerek, yer adı oluşturulduğu dikkate alınarak, bu sözcüğün "Byzant"tan geldiği öne sürülüyor. Şehrin kuruluşu ile ilgili efsanelere göre, Haliç'in eski adı olan "Keras", İo'nun kızı Keroessa'nın adından gelmiş Keroessa ise, "Byzantion"un efsanevi kurucusu "Byzas"ın annesi. "Byzantion" adı İstanbul'un esasını teşkil eden kentin adı olarak kullanıldı.

"Byzantion" için XI. yüzyıldan itibaren Konstantinopolis yanında İstanbul adının da kullanıldığı biliniyor. Bunun, sadece şehir (polis) olarak adlandırılan İstanbul'un "şehire" kelimesinden "Eis ten polis"den geldiği genellikle benimseniyor. İstanbul'un adı, Türk askerlerinin fetih sırasında köylülere nereye gittikleri sorusuna "Eis ten polis"e cevabından kaynaklandığı da öne sürülüyor.

X. yüzyıl yazarlarından Mesudi ve sonraki yüzyıllarda yaşayanların eserlerinde de Kostantiniye yanında "Bulin" ve "Astanbulin" adına da raslanıyor. XV. yüzyıl başlarında bütün yakındoğuyu dolaşan Alman gezginci Johan Schildtberger, Yunanlıların Konstantinopolis'i "İstimboli", Türklerin de "Stambul" olarak adlandırdıklarını yazıyor. Memluklu yazarların ise, eserlerinde şehirlerinden doğrudan "İstanbul" olarak söz ettikleri biliniyor.

XIX. yüzyıla kadar da, yasak edilmesine rağmen Konstantinopolis'ten bozulan Konstantaniye, Türkçe'de de kullanıldı. XVII. yüzyıldan sonra burası "Dersaadet", "Deraliye" veya "Asitana" gibi sıfatlarla da anıldı. İstanbul, cumhuriyetten sonra tek ad olarak resmen kabul edildi.

TARİHTE İSTANBUL

Marmara ile Haliç arasındaki burunda kurulduğu kabul edilen İstanbul şehri, Haliç'in ağzında bulunan güzel liman, savunmaya elverişli bir akrapol (Topkapı sarayının bulunduğu tepe) ile palamut balığı avı için sahip olduğu eşsiz yerinden dolayı süratle gelişti. İstanbul, daha sonraları çeşitli kavimlerin işgaline uğradı. M.S. 312 ve 313 yıllarından sonra şehir, Constantinus Licinius'un eline geçti. Licinius, bunun üzerine Roma İmparatorluğu'na yeni bir başşehir seçmek lüzumunu duydu. M.S. 323 yıllarında, önce Julius Sezar gibi, Truva'da bir başşehir kurmaya karar verdi. Tarihçi Sozomenos'a göre, Truva'da yeni bir şehrin inşaasına başlanıldığı sırada, Constantinus'a rüyasında Tanrı tarafından başka bir yer seçilmesi tavsiye edildi. İmparator, bu rüyanın etkisinde kalarak, İstanbul'u seçti. Şehrin yapımına M.S. 324 yılı başlarında başlandı. Şehir, 330 yılının 11 mayısında 40 gün 40 gece süren büyük eğlencelerle açıldı. Şehirde "Forum Constantini" adlı yeni bir forum yapıldı ve buraya Constantinus'un üzerinde tunçtan bir heykeli olan şimdi de aynı adla anılan "Çemberlitaş" dikildi Senato ve imparatorluk sarayı inşa edildi. İstanbul'un Constantinus zamanında ne kadar alanı içine aldığı kesinlikle bilinmiyor. Ancak, IV. yüzyılda nüfusunun yaklaşık 200 bin olduğu tahmin ediliyor. Constantinus şehri, düşmanlardan korumak için, karadan Marmara'dan Haliç'e kadar uzanan surlarla çevirtti. İmparator, şehre ikinci Roma anlamına gelen "Deutera Rome" adını verdi. Ancak, şehir kendi adıyla "Constantinopolis" olarak anıldı.

Roma İmparatorluğu 395'de Doğu ve Batı olarak ikiye ayrıldıktan sonra, İstanbul, Doğu Roma İmparatorluğu'nun merkezi oldu.

KUŞATMALAR

İstanbul'un fethinin Türk ve İslâm tarihi bakımından ayrı bir önemi bulunuyor. Zira İstanbul'un fethi, önce Arapların, sonra Türklerin gerçekleştirmeye çalıştıkları kutsal bir idealdi.

Halife Osman zamanında Suriye Valisi bulunan Muaviye, 65 yılında Bizans'a karşı ilk deniz seferini hazırladı. Finike'de Bizans deniz kuvvetlerini yendi. İstanbul'a deniz yolunun açılması üzerine de, 668-669 yıllarında oğlu Yezid ve ashabın ileri gelenleri, Ebu Eyyüp El-Ensari olduğu halde, ilk defa karadan İstanbul'a yürüdü. İslâm ordusu İstanbul önünde başarı gösteremedi, Ebu Eyyub burada öldü ve sur dışında bir yere gömüldü. Bugün önemli bir ziyaretgâh olan "Eyüb Sultan", İstanbul'un fethinden sonra, Fatih'in hocası Akşemsettin tarafından bulunarak, üzerine bugünkü türbe ve camii yaptırıldı.

Daha sonraları 674 ve 716 yıllarında İstanbul'a çeşitli yönlerden yapılan Arap seferleri bir sonuç vermedi. 781'de Abbasi Halifesi Harun-ür Reşid'in emrindeki ordu Üsküdar'a kadar sokularak, Bizans'tan haraç almak dışında bir başarı sağlayamadı. Daha sonra da İstanbul'a başka bir Arap seferi olmadı.

Türkler, İslâmlıktan önce İstanbul'u ele geçirmek için girişimlerde bulundular. Attila, 447'de Büyük Çekmece'ye kadar geldi, bütün şartları kabul edilince, şehre el koymadı.

Osmanlı Türkleri XIV. Yüzyıl boyunca İstanbul'la ilgilendiler. Orhan Bey ve I. Murad zamanında Osmanlılar Bizans önlerine kadar geldiler. İlk güçlü kuşatma ise, Yıldırım Bayezid tarafından yapıldı. Bayezid, 1390'da Edirne'den İstanbul'a yürüdü. Birlikler şehre giremedi, Bizans İmparatoru, Osmanlılara vergi vermeyi kabul etti. İstanbul'un alınması ile ilgili girişimler sonraki yıllarda da sürdü. Ancak, İstanbul'u fethetmek, 29 Mayıs 1453'de Fatih Sultan Mehmet'e nasip oldu.

İstanbul, fetihten sonraki günlerde kargaşalıklara sahne oldu. Karışıklıklar son bulunca, fethin 3. günü, üç gün süren şenlikler yapıldı.

BAŞKENT

İstanbul, daha sonraları yüzyıllar boyu Osmanlı Cihan İmparatorluğu'nun başkenti olarak görkemli dönemler yaşadı. Burası, bir yandan her yönüyle gelişirken, bir yandan da kültür merkezi haline geldi. Şehir baştanbaşa imar edildi. Yeditepesi de Türk-İslâm sanatının ölmez eserleri ile donatıldı.

İmparatorluk, 1900'lü yıllar başlarken artık eski görkemli devlet değildi. Saygınlığını bir ölçüde kaybetmiş, hatta "Hasta adam" olanak anılmaya başlamıştı. Başındakiler, Fatihler, Yavuz Selimler, Kanuniler ve diğerleri gibi güçlü değildi. Orta Avrupa içlerine kadar hükümran olan bir büyük cihan imparatorluğuna, 600 yılı aşkın hayatının bu döneminde "can çekişiyor" gözüyle bakılıyordu. Bakılmakla da kalmıyor, sanki ölecekmiş gibi, mirasına sahip olabilmek için, bütün dünya doyulmaz bir iştahla üzerine geliyordu.

İŞGAL ALTINDA

Birinci Dünya Savaşı'ndan yenik çıkan Osmanlı İmparatorluğu'nun başkenti, 13 kasım 1918'de İtilâf devletlerinin 55 parça savaş gemisinin İstanbul'a gelmesiyle tarihinin en karanlık günlerine ilk adımını atıyordu.

16 mayısta İstanbul'dan ayrılarak Ulusal Kurtuluş Savaşı'nı başlatmak üzere, 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkan büyük Atatürk'ün dediği gibi, Türk yurduna göz dikenler "geldikleri gibi gidecekler"di... öyle de oldu.

Büyük umutlarla bu kutsal topraklara verlesen isgal kuvvetleri, 2 Ekim 1923'te gemilerine binip, geldikleri gibi değil, Türk ulusunun gücünü, kahramanlığını bir kez daha anlayıp, başları öyle gidiyordu.

Hem de, Dolmabahçe alanında, yırtıp, ayakları altına almaya çalıştıkları bayrağımızı, Türk bayrağını saygı ile selâmlayarak.

NERELER GÖRÜLÜR

SARAYLAR

Topkapı Sarayı: İstanbul'un yedi tepesinden biri üzerinde kurulu olan, Topkapı Sarayı'nın yapımına 1466'dan sonra başlandı ve Fatih'in ölümünden birkaç yıl önce 1478'de tamamlandı. Bu saray, diğer Avrupa sarayları gibi tek bir binada değil, çeşitli köşk ve bölümlerden oluşuyordu. İlk yapılanı Çinili Köşk olarak da anılan "Sırça Saray"dı. Fatih döneminde yaklaşık 750 kişi olan saray halkının sayısı, gittikçe artınca buraya yeni ilâveler yapıldı. Sahildeki Saltanat Kapısı görkemli kuleleri ve önünde bulunan toplar nedeniyle "Topkapı" diye anılıyordu. Burası 1820 yılında yıkıldı. Bu kapının çevresinde 3. Ahmed döneminde yapılan ahşap bir köşk vardı. Bu köşk de 1863'te bütünüyle yandı. Sultan İbrahim döneminde inşa edilen Sepetçi Kasrı ise kısmen ayakta bulunuyor. 3. Murad dönemi eseri olan Çinili Köşk ve Sinan Paşa Köşkü, birçok bölüm gibi Abdülaziz devrinde yapılan tren yolu inşaatı sırasında yıkıldı. Kanuni Sultan Süleyman devrinde sur dışında yaptırılan Yalı Köşkü ise, 1861 yılında Padişah Abdülaziz döneminde yıktırıldı. Paha biçilmez eserlerin sergilendiği saray, Bakanlar Kurulu kararıyla 1924 yılında müze haline getirildi.

DOLMABAHÇE SARAYI: 1. Ahmed dönemine kadar Beşiktaş, Bayıldım sırtlarını ve Kabataş'ı kapsayan büyük bir koydu. Burası 1. Ahmed ve 2. Osman zamanında, 1603-1622 yılları arasında doldurularak bir alan haline getirildi. İşte bu yerde Dolmabahçe Sarayı inşa edildi. 19. yüzyılda doldurulan bu alan, saray yapımından önce bir spor alanı olarak kullanıldı.

Mimar Garabet Balyan ustaya 1854 yılında Dolmabahçe Sarayı'nı yaptırttı. 15 bin metrekarelik bir zemine oturan saray, o dönemde 5 milyon altın liraya mal oldu. 19. yüzyılın ağır, zengin tezyinatlı üslûbunun etkisinde inşa edilen saray, yer yer, eski mimarimizin de izlerini taşıyor. Deniz tarafındaki cepheden bakıldığı zaman orta kesimde yüksek bir tören kısmı, bunun her iki yanında da daireler göze çarpıyor. Mabeyin, hünkâr, muayede salonu isimlerini alan bölümlerinden başka, valide sultan, Kadın efendiler, şehzadeler ve veliaht daireleri sarayın öteki kısımlarını oluşturuyor. Saraya girişi sağlayan iki büyük saltanat kapısından başka, 6 kapı daha var. Mabeyin Salonu'ndan üst kattaki tören salonuna çıkışı sağlayan billûr parmaklıklı 5 büyük merdivenden başka, servis merdivenleri de bulunuyor. Bugün sarayda yer alan tek asansör, Atatürk'ün hastalığı sırasında yapılmış. Dış ve özellikle iç süslemelerine çok özen gösterilen sarayın inşaatında Marmara adalarından çıkartılan türlü renkteki mermerlerden başka, billûr, su mermeri ve somaki gibi kıymetli malzemeler de kullanılmış. Saray, 17. ve 18. yüzyıllarda yaşamış, Fransız sanatçıların elinden çıkan mobilyalarla döşenmiş. Saat, şamdan, vazo gibi eşyaları da çok kıymetli olan Dolmabahçe Sarayı'nda, Sultan Abdülaziz'in Avrupa gezisinden dönerken toplayıp getirdiği çok değerli bir resim koleksiyonu da bulunuyor.

BEYLERBEYİ SARAYI: Üsküdar yakınlarında o dönemlerde, "İstavroz Bahçeleri" olarak anılan mesire yerinde, 4. Sultan Mehmet tarafından güzel bir köy meydana getirildi. Söylentilere göre, Fatih Sultan Mehmet'in "Mir âlem"inin burada mezarı bulunduğu için, bu yöreye "Beylerbeyi" adı verildi. II. Sultan Mahmut, İstanbul'un bu kesiminde iki katlı ahşap bir saray inşa ettirdi. Hünkâr, yaz aylarını burada geçiriyordu. Bu saray, daha sonraki padişahlar tarafından da itibar gördü. 1851 yılında saray, yangın tehlikesi geçirdi. Yangın derhal bastırılıp söndürüldü. Ancak, padişah Abdülmecit, bunu hayırsız saydı ve sarayı terk ederek, Çırağan'a yerleşti. Bu ufak yangın, sarayı birden gözden düşürdü, bu yapıya yıllarca kötü gözle bakıldı. 1865'lere gelindiğinde, Abdülaziz bu sarayın yerinde yeni bir yapı inşa edilmesine karar verdi. Saray, mermer ve Bakırköy'deki ocaklardan getirilen "kufekhi" taşlarından inşa edildi. İşte bu saray, bugün Boğazı süsleyen görkemli yapı.

ÇIRAĞAN SARAYI: Boğaz'a gidenler, buranın en güzel kesiminde içler acısı bir harabe ile karşılaşırlar. Çırağan Sarayı olarak adlandırılan bu yapının kalıntıları bile görkemli. Bu harabelerin bulunduğu yerde Lale Devri yaşanmıştır. Çırağan bahçeleri, Lâle Devri'nin en güzel yerlerini oluşturuyordu. Bu bahçelerin bir kesiminde Lâle Devri'nin ünlü Sadrazamı Nevşehirli Damat İbrahim Paşa tarafından bir sahil sarayı inşa ettirilmiştir. Lâle mevsiminde Sultan III. Ahmet de burada yapılan görkemli "Çırağan Şenlikleri"ne katılırdı. Sadrazamın öldürülmesi, padişahın da hallinden sonra, bu sarayın ihtişamı kayboldu.

1871 yılında şimdi harabe halinde bulunan mermer saray inşa edildi. 19. yüzyıl Türk min... risinin en güzel örneğini oluşturan sarayın inşası 4 yıl sürdü. Tavanları, ahşap işlemeciliğinin en ince örnekleri ile süslü, duvarları somaki memer ile kaplıydı. Salonlarda yükselen görkemli mermer sütunlar, taş işçiliğinin en usta ellerinden çıkmıştı. 31 Mart olayından sonra Mebusan ve Ayan Meclisi'ne tahsis edilen saray, 20 ocak 1910 tarihinde bir yangın sonucu içindeki çok değerli eşyalarla birlikkte 2-3 saat içinde yandı, kül oldu.

YILDIZ SARAYI: III. Selim'in annesi Mihrişah'ın bir kasır olarak inşa ettirdiği saraya daha sonraları, bu mevkide bahçelerine köşk yaptıran II. Mahmut "Yıldız" adını verdi. Bir söylentiye göre, onun oğlu Sultan Abdülmecit bu kasrı tamir ettirip, Yıldız adlı gözdesine armağan etti. Zamanla burada birkaç köşk daha yaptırıldı. Burası konut olarak ilk kez Abdülaziz tarafından kullanıldı. Malta, Çit, Çadır köşkleri inşa edildikten sonra burası, bugün Beşiktaş'tan Ortaköy'e uzanan ana cadde üzerinde hâlâ bulunan kemerli köprü ile Çırağan Sarayı'na bağlandı. Abdülhamit de burada uzun süre ikâmet etti ve Hamidiye Camii'ni inşa ettirdi. Yıldız Sarayı'ndaki köşklerden en önemlilerini Malta ve Şa'e kasırları oluşturuyor.

ÜSKÜDAR SARAYI: Kanuni Sultan Süleyman tarafından bugünkü Selimiye Kışlası'nın yerinde yaptırılan bir saraydı. İstanbul sarayları arasında en büyüklerindendi. Üsküdar Sarayı'nın bahçesinde köşkler ve kasırlar bulunuyordu.

AYNALIKAVAK KASRI: Haliç kesiminde, Aynalıkavak denilen semtte bulunan saray, Kanuni'den sonra inşa edilmeye başlandı. IV. Murat, Sultan İbrahim ve I. Mahmut'un emirleri ile eklemeler yapıldı. Bu kasra "Tersane Kasrı" da deniliyordu. 1718'de Pasarofça Antlaşması'ndan sonra Venedik Cumhuriyeti Aynalıkavak Kasrı'na çok büyük ve güzel aynalar armağan etti.

GÖKSU KASRI: 1751 yılında Sadrazam Divittar Mehmet Paşa'nın nezareti altında bir köşk yapılmıştı. Bu III. Selim ve II. Mahmut zamanlarında tamir gördü. Burası 1856'da Abdülmecit tarafından yıktırıldı, şimdiki kâgir şekliyle yeniden yaptırıldı. Göksu Kasrı'nın bir ismi de "Küçüksu Kasrı."

BEBEK HÜMAYUNABAT KASRI: Bebek Koyu'nda, 1725 yılında Nevşehirli İrahim Paşa tarafından yaptırılan kasır, daha sonra I. Sultan Abdülhamit'e armağan edildi. III.Sultan Selim zamanında onarılan kasır 19. yüzyıl ortalarında yıktırıldı.

BEBEK KASRI: Yavuz Sultan Selim tarafından Bebek'te yaptırılan bu küçük kasır, sonradan terkedildi, Kanuni döneminde harabe haline geldi.

SADABAT SARAYI: 1726 yılında yapılan bu yalı saray, daha sonraları III. Selim'in kızkardeşi Hatice Sultan'a tahsis edildi. Saray, son zamanlara kadar padişah aileleri tarafından yazlık olarak kullanılıyordu. Osmanlı hanedanının sınır dışına çıkarılması üzerine, saraydaki çok değerli eşyalar, 1925 yılında artırma ile satıldı.

BİZANS DÖNEMİ

BÜYÜK SARAY: İstanbul'da inşa edilen ilk büyük imparator sarayı olan "Büyük Saray", Topkapı gibi geniş bir bahçe içindeydi. Sultanahmet'ten Küçük Ayasofya'ya kadar uzanan sahada, denize kadar inen bu saray, 4. yüzyıldan 10. yüzyıla kadar devamlı inşaat gördü, ekler yapıldı, genişletildi. Bütünüyle harap olmuş olan bu saraydan günümüzde bazı cephe kalıntıları bulunuyor. Sarayın döşeme mozaiklerinin bulunduğu kesim, "Mozaik Müzesi" olarak bilinen yer.

TEKFUR SARAYI: Bizans İmparatorluğu'nun ikinci büyük sarayı, Edirnekapı yakınlarında, son derece güzel bir cephe mimarisi ve süslemelerin günümüze kadar ayakta kaldığı "Tekfur Saray", olarak isimlendirilen "Blakhernai Sarayı" idi. Yapılış tarihi kesin olarak bilinmeyen bu sarayın 12. yüzyıla ait olduğu sanılıyor. Önünde bir avlu bulunan saray, bodrum ve iki tam kattan oluşuyor. Bu katlar yüzyılların tahribatıyla çökmüş, ancak pencereleri ayakta. Pencere kemerlerinde renkli ve beyaz, bir taş iki veya üç tuğla dizilmiş. Fetihten sonra, çini fabrikası ve cam atölyesi olarak kullanılan bu tarihî yapı 100 yıl önce bir yangından sonra onarılmış.

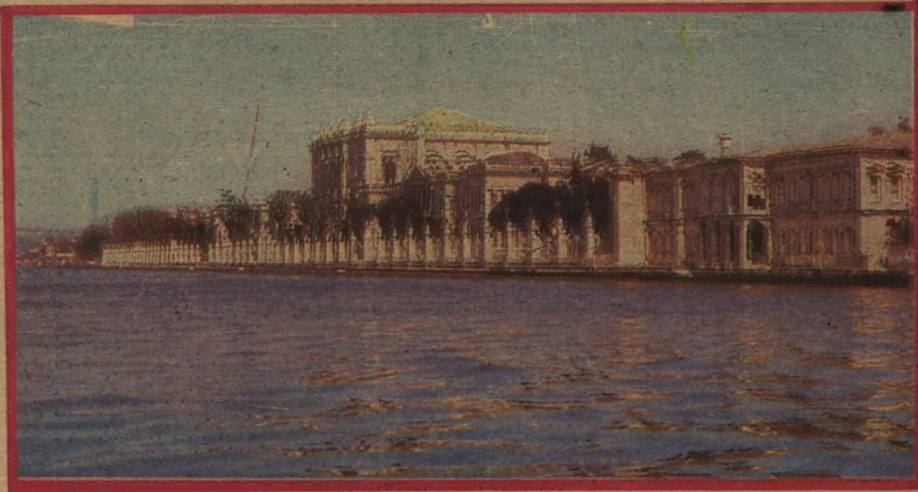

Dolmabahçe Sarayı

Sultanahmet Camii

CAMİLER

AYASOFYA

Kilise, camii ve son olarak müze halinde değişik görevler yapan Ayasofya, üç kere yapılıp, yıkıldıktan ve yandıktan sonra İmparator Jüstinyen'in emriyle 532 yılında yeniden inşa edildi. İki ünlü mimar Anthemius ile İsidos'un 10 bin işçi çalıştırarak 5 yıl, 10 ayda tamamladıkları bu şaheser, İmparator Jüstinyen'in de istediği gibi, gerçekten ünlü Süleyman Mâbedini bile gölgede bıraktıracak kadar muhteşemdi. Bizans gibi, Ayasofya da 29 Mayıs 1453'de Türklerin eline geçince, hemen o gün camiiye çevrildi. Daha sonra da çeşitli dönemlerde yapılan eklemelerle Ayasofya Camii ve Külliyesi doğdu. Ayasofya yakınındaki "Sainte Irene Kilise"si ile bir bütün olarak kabul edildiğinden ve Hıristiyanlığın kutsal emanetleri burada toplandığından zamanla "Megali Eklisia" yani "Büyük Kilise" kimliğini de kazandı.

Minaresi, minberi, mihrabı olan Müslüman ibadethaneleri, cami mimarlığında, İslâmlığın yayılmasında büyük rol oynayan Türkler, ölmez eserler verdiler. Arap ülkelerinde bizim kullandığımız "cami" sözcüğüne rastlanmıyor. Onlar, ibadethaneleri "mescid" olarak isimlendiriyor. Oysa biz, cuma namazı kılınmayan, minberi olmayan camilere "mescid" diyoruz.

Ülkemiz, bütün kesimlerinde üstün değerler ifade eden çok sayıda cami ile dolu. Anadolu Türkler tarafından alındıktan sonra, çok sayıda kilise camiye çevrildi. Bu arada ölümsüz eserler meydana getirildi. Bugün Anadolu'nun en eski camisi olarak XII. yüzyılda Danişmendler tarafından Sivas'ta yaptırılan Ulu Cami gösteriliyor. Kayseri'de Ulu Cami 1140, Hand Hatun Camii 1237, Niğde'de Alaeddin Camii 1224, Amasya'da Burmalı Minare Camii 1243 yıllarında inşa edildi.

● **İSTANBUL CAMİLERİ**

Cami yapımında Türk mimarisi, İznik, Bursa ve Edirne'de büyük gelişmeler kaydetti, İstanbul'un alınışından sonra da erişilmesi güç boyutlara ulaştı, özellikle XVI. yüzyılda şaheserlerini yarattı. Fatih Sultan Mehmet döneminde cami yapımı, görkemli bir site kurma şeklini aldı. Camilerin çevresi, o dönemlerin bilim yuvaları olan medreseler, şifahaneler, aşhaneler, okullar, kütaphaneler, çeşmeler, sebiller ve türbelerle bezendi. Bütün bu faaliyetlerin odak noktası da İstanbul oldu. Onun için, ince minareleribütün ihtişamıyla göğe yükselen camiler, birbiri ardından şehri, en hâkim tepelerde süsledi. Bir anlamda İstanbul, camiler şehri halini aldı.

Hıristiyan ibadethaneleri çoğunlukla kubbe mimarisi yönünden özellik taşıyordu. Sonuçta Mimar Sinan, yalnız kubbe özelliğini yenmekle kalmadı, görkemli yapılara ince bir zevk, dış görünüş güzelliği ve zerafet ekledi. Türk mimarları bütün bunlar yanında, ışık ve ses hassasiyeti bakımından da üstünlük kurdular. Bugün Türk mimarlığının yedi büyük eseri olarak Beyazıt, Şehzade, Süleymaniye, Sultanahmet, Yeni Valide, Fatih camileri ile Edirne'deki Selimiye Camii kabul ediliyor.

Şimdi Türk-İslâm sanatının en görkemlileri, İstanbul camilerini gezmeye başlayalım. Ilk gideceğimiz camiler "Sultan Camileri" olarak nitelenenler olacak. Sonra diğerlerini, daha sonra da kiliseden camiye çevrilenleri gezeceğiz:

● **SULTAN CAMİLERİ:**

FATİH CAMİİ: Fatih Sultan Mehmet'in emriyle, Sinan'ı Atik tarafından inşa edilen ve yapımı 1463-1471 yılları arasında tamamlanan "Fatih Camii" mimarî bakımdan, Osmanlı devri, külliye yapılarının ve klasik Türk mimarisinin en başarılı eserlerinden biri oluşturuyor. Külliyenin okul, kütüphane, darülşifa ve kervansarayından bugün hiçbir iz bulunmuyor. Mkdreselerinde ise, onarılmak koşuluyla ancak üç tanesi ayakta. Fatih Camii'nin kıble tarafında, Fatih Sultan Mehmed ve Gülbahar Hatun'un türbeleri var. Merkezi kubbe, 4 fil ayağına oturuyor ve bunu dört yarım kubbe çevreliyor. Yarım kubbelerin çevresindeki ikinci yarım ve tam kubbeler, mahfilleri ve dıştaki abdest muslukları önündeki galerileri örtüyor.

BEYAZID CAMİİ: 2. Beyazıd tarafından kendi adıyla anılan alanda. 1501-1506 yıllarında yaptırıldı. Klasik devrin müjdecisi sayılan eserin mimarları, Hayrettin ve Yakup Şah. Mimarî tarzında bir büyük merkezi, kubbenin iki yarım kubbeyle oluşturduğu uzunlamasına sakın kısmı ile dıştan ve içten sadelik içinde güzellik aranma yoluna gidilmiş. Birer şerefeli ve iki minare arasının 87 metre açık olması binaya ayrı bir görkem kazandırıyor. Minareler, renkli taşlarla simetrik süslemeleri ve kufi yazılarıyla tam bir özellik sunuyorlar. Sol taraftaki minare birkaç kez onarım gördüğünden, bezemelerin çoğundan iz kalmamış.

SULTAN SELİM CAMİİ: Kanuni Sultan Süleyman tarafından babasının adına 1502'de yaptırıldı.

ŞEHZADE CAMİİ: Mimar Sinan tarafından 1543-1548 yılları arasında Kanuni Sultan Süleyman'ın oğlu Şehzade Mehmed'in adına yapılmış.

SÜLEYMANİYE CAMİİ: Uluslararası anıtların en yücelerinden biri olarak nitelendirilen cami ve külliyesi, Türk mimarisinin yükseliş devrini tüm özellikleriyle dile getiriyor. Mimar Sinan tarafından 1550-1557 yıllarında Kanuni Sultan Süleyman adına yapılmış. Süleymaniye 6 medrese, tabhane, imaret, kervansaray, bimarhane, hamam, mektep, oda ve dükkânlarla Kanuni ve Hürrem Sultan türbelerinden oluşuyor. Geniş dış avlusunun iki kapısı var. Camiin dikdörtgen biçiminde olan iç avlusuna üç kapıdan giriliyor. Mermer döşemeli şadırvan avlusunun etrafını 28 kubbeli bir revak çevreliyor. Dört minareden, ikisi ikişer, diğer ikisi üçer şerefeli. Bu 10 şerefe, Kanuni'nin 10. hükümdar olduğunu gösteriyor. Camiin mihrabı önünde Kanuni'nin türbesiyle solunda karısı Hürrem Sultan'ın türbesi bulunuyor. Süleymaniye'nin sol tarafında, köşede yurdumuzun hemen her yanında yüzlerce ölmez eser veren Mimar Sinan'ın mütevazi, kendi halinde bir türbesi bulunuyor.

SULTAHAHMET CAMİİ: Sultan 1. Ahmed tarafından 1609-1616 yılları arasında sedefkâr Mehmed Ağa'ya yaptırılmış. Çinilerinin güzelliği nedeniyle "Mavi Camii" olarak da anılan eser kareye yakın bir planda yapılmış. Merkezi kubbe dört kemere, ve bunlar da mermerden yapılmış dört fil ayağına dayanıyor. Dört yanda birer yarım kubbe ve köşelerde kubbecikler bulunuyor. Kubbesinin yüksekliği nedeniyle çok sayıdaki pencerelerinden giren ışık altında camiin içini süsleyen çiniler, kalem işleri, mozaik ve yeşil süslemeli mihrabı sedefli kapısı, altınyaldızlı çinileri ile kabartma ve oymalı mermer korkulukları izleniyor. Sultanahmet Camii'nin hiçbir camide görülmeyen sayıda minare ve şerefe sayısı var. 6 minare, 16 şerefe.

YENİ CAMİİ: Eminönü'nde bulunan caminin yapımına 1597 yılında Safiye Sultan tarafından başlattırıldı. ve 1663'te Turhan Sultan tarafından tamamlattırıldı. Bir merkezi kubbe ve dört yarım kubbeli mekânıyla türünün üstün sanat değeri olan bir örneği. Üçer şerefeli, iki minaresi, yirmi dört kubbeli ve üç kapılı şadırvan avlusu bulunuyor.

YENİ VALİDE CAMİİ: Üsküdarlı 3. Ahmed'in annesi Gülnuş Sultan için 1708-1710 yılları arasında yapıldı. Klasik Türk mimarisinin son büyük eseri sayılan kare planlı camii, dört fil ayağına dayanıyor. Taş işçiliği bakımından dikkati çeken bir türbesi ile iki şerefeli çifte minaresi bulunuyor.

NURUOSMANİYE CAMİİ: 1. Mahmud döneminde 1748 yılında başlattırılan inşaat, onun vefatından sonra 3. Osman devrinde 1755 yılında tamamlandı. Mimarı Mustafa Ağa. Şadırvanı bulunmayan camiin planı kare, mihrabı çıkıntılı. Yüksek ve çapı hayli geniş olan kubbe, duvarlara binen kemerleri taşıyor. Cami, bir ucu yarım yuvarlak olan avlusunun şekli ve bütün süslemeleriyle Avrupa'da egemen Barok üslubunun Türk mimarisine uygulandığını gösteren ilk eser sayılıyor.

LALELİ CAMİİ: 1763 yılında Padişah 3. Mustafa tarafından mimar Mehmed Tahir Ağa'ya yaptırıldı. Kare planlı olan camiin merkezi kubbesi, altı yarım kubbeyle çevreleniyor. Alt katı bugün çarşı olarak kullanılan camiin süslemeleri barok ve rokoko üslubunu yansıtıyor.

BEYLERBEYİ CAMİİ: I. Abdülhamit tarafından 1778 yılında yaptırıldı. Bütünüyle Avrupa sanatı etkisi altında kalmarak inşa edilen caminin duvarında daha eski dönemlere ait çiniler bulunuyor.

NUSRETİYE CAMİİ: II. Mahmut'un kendisi için 1822-1826 yılları arasında Tophane'de yaptırdığı bu camiin mimarı Kirkor Balyan. Cami, iki zarif minaresi ve hattat Rakım'ın yazıları ile ün kazandı. Yapı, Avrupa'nın barok ve ampir üslûpları karması bir özellik taşıyor.

DOLMABAHÇE CAMİİ: 1852-1856 yılları arasında Sultan Abdülmecit'in annesi Bezmiâlem Sultan adına yapıldı. Mimarı Sergis Balyan Usta. Yapı, ampir ve barok üslûplarının özelliklerini taşıyor. Cami, basit dört köşe bir mekândan ve onu örten bir kubbeden oluşuyor.

ORTAKÖY CAMİİ: 1854 yılında Sultan Abdülmecit tarafından yaptırılan cami Türk ampir üslûbunda. Caminin cephesi ağır ve karışık süslemelerle örtülü.

VALİDE CAMİİ: Aksaray'da İtalyan mimar Montani tarafından 1871'de inşa edilen cami, Sultan Abdülaziz'in annesi Pertevniyal Valide Sultan adına yapıldı. Cami, karışık bir üslûp taşıyor. Binanın önünde Hünkâr Dairesi ve avlu kapısı yanında sütunlu çeşmeler bulunuyor.

VEZİR CAMİLERİ

MURATPAŞA CAMİİ: 1470'de Sadrazam Has Muratpaşa tarafından yaptırıldı. Cami yanında bir medrese ile bir hamam bulunuyor.

ATİKALİPAŞA CAMİİ: Sedefçiler Camii diye de anılıyor. 1496 yılında Şah Kulu olayında şehit olan Ali Paşa tarafından yaptırıldı. Atikali semtindeki caminin mihrap tarafında yarım kubbe bulunuyor. Merkezî kubbe ise iki fil ayağına dayanan kemerler üstünde duruyor.

FİRUZAĞA CAMİİ: Cihangir'de Firuzağa'nın 1491'de yaptırdığı bu cami, kapısının üzerindeki Hattat Hamdullah'ın elinden çıkma kitabesi ile görülmeye değer.

BALİPAŞA CAMİİ: 1495'de Bali Paşa ölünce, eşi Humâ Hatun tarafından Yenibahçe ile Fatih arasında kalan alanda yaptırıldı. Caminin yapımı, 1505 yılında tamamlandı.

CEZERİKASIMPAŞA CAMİİ: Eyüp'de bulunan "Cezerikasımpaşa Camii"nin yapılış tarihi 1514. İlgi çekici özellikleri olan bir cami.

HASEKİ HÜRREMSULTAN CAMİİ: Mimar Sinan'ın eseri olan cami, 1538 yılında Kanunî Sultan Süleyman'ın eşi Hürrem Sultan adına yapıldı. Caminin çevresinde yer alan medrese, darülşifa, imaret ve sebilden oluşan zarif bir külliye.

HADIMİBRAHİMPAŞA CAMİİ: Mimar Sinan'ın vezir camileri arasında sanat tarihi bakımından üstünde durulmaya değer önemli bir eseri olan cami, 1551'de inşa edildi. Silivrikapı'daki camiyi kakmalı, geçme ahşap kapı kanatları, mermer minberi ve özellikle çinileri süslüyor.

AHMETPAŞA CAMİİ: Mimar Sinan'ın eserlerinden olan cami ve külliyesi, adına yaptırıldığı kişi idam edilince yarım kalmış. İnşaat aradan yıllar geçtikten sonra tamamlandı.

MİHRİMAHSULTAN (EDİRNEKAPI) CAMİİ: Mimar Sinan tarafından Kanunî Süleyman'ın kızı ve Sadrazam Rüstem Paşa'nın eşi Mihrimah Sultan adına, 1557'de yapıldı. Yapı, dörtgen bir plan üzerine oturtulmuş. Ortada merkezî bir kubbe, mihrap tarafında bir ve iki yanda birer kubbe şeklinde inşa edildiğinden, yonca yaprağına benzetiliyor. Cami, tek şerefeli ve iki minareli.

RÜSTEMPAŞA CAMİİ: 1560 yılında Kanunî Sultan Süleyman'ın Sadrazamı Rüstem Paşa tarafından Tahtakale semtinde yaptırıldı. Yapının önemi, fil ayakları da dahil olmak üzere her tarafının 16. yüzyıl İznik çinileri ile işlenmiş olmasından geliyor.

SOKULLUMEHMETPAŞA (ŞEHİTMEHMETPAŞA) CAMİ: Sokullu Mehmet Paşa'nın eşi Esmahan Sultan adına Mimar Sinan tarafından inşa edildi. Kadırga semtindeki caminin içi kubbe eteklerine kadar, devrinin en nefis çinileri ile bezeli. Cami, çini yönünden o kadar zengin ki, külahının içi bile çinilerle döşeli.

PİYALEPAŞA CAMİİ: Kaptan-ı Derya Piyale Paşa tarafından 1513'te Okmeydanı'nda yaptırıldı.

MEHMETAĞA CAMİİ: Mimar Davut Ağa tarafından 1585'te yapıldı. Cami, mimarisi ve zengin çini süslemeleriyle ilgi çekiyor.

CEDİDNİŞANCI CAMİİ: Boyalı Mehmet Paşa taraından 1584'te yaptırıldı. Camide kubbe, sekiz kemer üzerine oturuyor. Köşelerde yarım kubbecikler var.

MESİHMAHMUTPAŞA CAMİİ: 1586 yılında yapılan cami, Fatih ile Edirnekapı arasında bulunuyor.

CERRAHPAŞA CAMİİ: 1593'de Cerrah Mehmet Paşa tarafından yaptırıldı. Caminin ana kubbesi altı payaye dayanan, altı kemer üstünde yükseliyor.

HAFIZAHMETPAŞA CAMİİ: 1596'te yapılan cami, 1918 yılında yandı ve bugüne kadar onarılamadı. Cami Fatih'te bulunuyor. Yapı, cami-medrese düzeni eserlerin bir örneği.

HACIBEŞİRAĞA CAMİİ: 1745'te yapılan cami, Sultanahmet yakınlarında bulunuyor.

KAPTAN-I DERYA İBRAHİM PAŞA CAMİİ: 1708'de yapılan cami Beyazıt'ta bulunuyor.

HEKİMOĞLUALİPAŞA CAMİİ: 1732—1734 yılları arasında Sadrazam Hekimoğlu Ali Paşa adına yaptırıldı.

ZEYNEPSULTAN CAMİİ: III. Sultan Ahmet'in kızı Zeynep Sultan tarafından 1769'da Ayasofya semtinde yaptırıldı. Cami, klasik Türk mimarî geleneği ile barok uslûbun bir karışımı.

FATMAŞEBSEMA CAMII: I. Abdülhamit'in eşi tarafından 1787'de yaptırıldı.

EYÜPSULTAN CAMİİ: III. Selim devrinin büyük devlet adamlarından Uzun Hüseyin Efendi tarafından 1798-1800 yılları arasında yaptırıldı.

● **DİĞER VEZİR CAMİİLERİ:**

Hırkaişerif Camii, Kâğıthane'de Çağlayan Camii, Yıldız Bahçesi başında Mecidiye Camii, Mercan Yokuşu başında Alipaşa Camii, Sultanahmet'te Fuatpaşa Camii ve Eminönü'nde Hidayet Camii..

● **KİLİSEDEN CAMİİYE ÇEVRİLENLER**

İMRAHOR İLYAS BEY CAMİİ (SİTUDİOS MANASTIRI KİLİSESİ): Samatya-Yedikule arasında. 463 yılında yaptırıldı. İstanbul'un en eski Bizans yapılarından olan binanın zemininde 13. yüzyıla ait döşeme mozaikleri görülüyor.

KÜÇÜK AYASOFYA CAMİİ (HAGİOS SEREGİOS VE BAKHOS KİLİSESİ): Justinianus tarafından 527-536 yılları arasında Seregios ve Bakhos adlı iki azize adına yaptırıldı. İki katlı yapının önünde, batı cephesinde Türk devrinde eklenmiş cemaat yeri bulunuyor.

ZEYREK CAMİİ (PANTOGKRATOR KİLİSESİ): Komnenos sülalesi tarafından büyük bir manastıra ait olarak birbirine bitişik üç kilise halinde inşa edilmiş. Sonradan camie çevrilmiş.

KARİYE CAMİİ (Khora Manastırı): Edirnekapı yakınlarında bulunan cami, 14. yüzyılda genişletilerek, mozaiklerle süslendi. Yapının ilgi çeken mozaik ve fresklerinden en önemlileri "Naos Büyük Deisis" mozaik panosu ve Pareeclesion" adlarını taşıyor.

MÜZELER

Topkapı Sarayı, ülkemizin en çok turist çeken müzelerinin başında geliyor. Dünyanın en ünlü mücevherleri arasında yer alan ve "Kaşıkçı Elması" olarak tanımlanan 84 kıratlık elmas, tarihçi Raşid'e göre, Eğrikapı'da yoksul bir kişinin eline geçmiş. O da 3 tahta kaşık karşılığında bir kaşıkçıya vermiş. Bir kuyumcu bunu 10 akçeye satın almış. Elmasın peşine çok kişi düşünce Padişah IV. Mehmet bir "Hat-ı Humayun"la elması Hazine'ye aldırmış.

TOPKAPI SARAYI: Cumhuriyet devrinde müze haline getirildi. Çok önemli tarihî vesikaların bulunduğu bir arşivi ve el yazması eserlerden kurulu kütüphanesi var. Salonlarda Çin porselenleri, silahlar, cam işleri, arabalar sergileniyor. Hazine dairesinde mücevherat, tahtlar, çok kıymetli taşlarla süslü eşya teşhir ediliyor. Harem Dairesi emsalsiz çinilerle süslüdür. Emanetler de burada sergilenmekte. Saraydaki köşklerin de, her birinin ayrı bir özelliği var. Salı hariç, her gün 09.30-17.00 arası açık. Giriş ücreti kişi başına 160 lira. Fotoğraf makinesi için ayrıca 320 lira alınıyor.

ARKEOLOJİ MÜZESİ: 1846'da Damad Ferid Paşa tarafından temeli attırılan ve Hamdi Bey tarafından yaptırılan 40 odalı bu müze, dünyanın en değerli müzelerinden sayılıyor. Hamdi Bey'in Sayda kazılarında bulduğu "İskender Lâhdi" ve "Ağlayan Kadınlar Lâhdi" burada. İlk Hıristiyanlık ve Bizans eserleri ile Milet, Efes, Truva koleksiyonları ve dünyaca ünlü para koleksiyonu Arkeoloji Müzesinde. Pazartesi hariç her gün 09.30-17.00 arası açık. Giriş ücreti kişi başına 30 lira. Ayrıca fotoğraf makinesi için 60 lira alınıyor. Çarşamba, cumartesi ve pazar günleri giriş için 15 lira, makine için 30 lira alınıyor.

ŞARK ESERLERİ MÜZESİ: Gülhane Parkı'nda Arkeoloji Müzesi'nin avlusunda. Seksen bine yakın parçadan teşekkül eden dünyanın ikinci büyük çivi yazısı koleksiyonu bu müzede. Asur, Sümer, Babil, Akad, Elam, Hitit, Frikya ve Lidya eserleri burada toplanmış. Şark Eserleri Müzesi, pazartesi hariç her gün 09.30-17.00 arası açık. Giriş kişi başına 20 lira, fotoğraf makinesi için 40 lira alınıyor. Çarşamba, cumartesi ve pazar günleri ücretler %50 indirimli.

ÇİNİLİ KÖŞK: Arkeoloji Müzesi avlusunda bulunuyor. 1472 yılında Fatih Sultan Mehmet tarafından yaptırılmış. İçinde Anadolu - Selçuklu çinileri, 14 -17. yüzyıl arası Osmanlı çinileri, 18-20. yüzyıl arası Kütahya çinileri sergileniyor. Binanın cephesinde 15-16. yüzyıl arası İznik çinileri bulunuyor. Müze pazartesi hariç her gün saat 09.30-17.00 arası açık. Giriş ücreti kişi başına 20 lira, fotoğraf makinesinden 40 lira alınmakta. Çarşamba, cumartesi ve pazar günleri ücretler %50 indirimli.

TÜRK İSLAM ESERLERİ MÜZESİ: Süleymaniye'de, eski aşevi olan bina. Salonlardan birinde ise halı, seccade ve minyatür koleksiyonları bulunuyor. Ayrıca Türk sanatı ile ilgili değerli belgeler de burada korunuyor. Pazartesi hariç

Kûfi yazılı en eski Kur'ân'lar sergileniyor. Diğer salonda her gün saat 10.00-17.00 arası açık. Giriş ücreti kişi başına 15 lira. Fotoğraf makinesi için 30 lira alınıyor. Çarşamba, cumartesi ve pazar günleri ücretler %50 indirimli.

AŞİYAN MÜZESİ: Bebekle, Rumelihisarı arasında, Kayalar yöresinde bir ev. "Edebiyat-ı Cedide" müzesi kimliğindeki ev Tevfik Fikret'in. Her ayın 20'nci günü hariç, her gün 08.30-17.30 arası gezilebilir. Ücret alınmıyor.

AYASOFYA: 1935 yılında Atatürk'ün emri ile müze olarak düzenlenmiş. Bizans mozaikleri örnekleri ile Mustafa İzzet Efendi'nin emsalsiz yazıları bu müzede. Pazartesi hariç, her gün 09.30-17.00 arası açıktır. Giriş ücreti 70 lira. 2. kat için 30 lira ayrıca alınıyor. Fotoğraf çekimi için 140 lira ödeniyor.

MOZAİK MÜZESİ: Ayasofya Müzesi'ne bağlı bu müzede çok değerli mozaikler sergileniyor. Sultanahmet'teki müze salı hariç her gün 09.30-16.30 arası açık. Giriş ücreti kişi başına 20 lira. Fotoğraf makinesi için 40 lira alınıyor.

KARİYE: Dünyanın en kıymetli mozaiklerinin bulunduğu müze, salı hariç her gün 09.30-17.00 arası gezilir. Edirnekapı'daki müzeye giriş için 50 lira alınıyor. Fotoğraf makinesine 100 lira ödeniyor.

AYA İRİNİ KİLİSESİ: Topkapı Sarayı bahçesinde bulunan Bizans kilisesi salı hariç her gün 09.30-16.30 arası açık. Giriş tek kişi için 20 lira. Fotoğraf makinesi için 40 lira. Binanın içinde sergileme yapılmıyor. Binanın tarihî konumu ve mimarî yapısıyla başlı başına teşhir özelliği var. İlerde mozaik ve ikonalar müzesine dönüştürülecek.

FETHİYE MÜZESİ: Fatih semtindeki müze, cumartesi, pazar, pazartesi dışındaki günler kapalı. Yapı mozaikleriyle ünlü. Müze mimarî özellikleriyle bir anıt-müze özelliği taşıyor. Giriş ücreti kişi başına 20 lira, fotoğraf makinesi için 40 lira alınıyor. Müze 09.30-16.30 arası açık.

RUMELİHİSARI MÜZESİ: Müzede, gülleler, toplar (Türk ve Avrupa yapısı), Bizanslıların Haliç'e germiş oldukları zincir ve tarihî giysiler sergileniyor. Kuleler restorasyon halindeler. Pazartesi hariç her gün saat 09.30-16.30 arası açık. Giriş ücreti 20 lira, fotoğraf makinesi 40 lira. Çarşamba, cumartesi ve pazar günleri ücretler %50 indirimli.

YEDİKULE MÜZESİ: Pazartesi hariç her gün saat 09.30-16.30 arası açık olan müzeye giriş için 10 lira ve fotoğraf makinesi için 20 lira alınıyor. Çarşamba, cumartesi ve pazar günleri ücretler %50 indirimli.

RESİM ve HEYKEL MÜZESİ: Beşiktaş'tadır. Dolmabahçe Sarayı galerisinden ayrı olarak Atatürk'ün emri ile kurulmuştur. Ondukuzuncu yüzyıldan bu yana Avrupa tarzı resim geleneğini temsil eden örnekler ve çağdaş yabancı ressamların bazı eserleri bulunmaktadır. Pazartesi, salı hariç, her gün 12.00-16.00 arası açıktır. Ücret alınmıyor.

YEREBATAN SARAYI: Sultanahmet'te içi su dolu Bizans sarnıcı. Salı hariç her gün saat 09.00-17.00 arası açık. Giriş ücreti 10 lira. Öğrenci 5 lira. Pazar günleri %50 indirim yapılıyor.

DOLMABAHÇE VE BEYLERBEYİ SARAYLARI: Her iki saray halen kapalı durumda.

SAİT FAİK ABASIYANIK MÜZESİ: Burgaz Adası'nda bulunuyor. Ünlü öykücümüzün annesi tarafından Darüşşafaka'ya bağışlanan köşk, müze haline getirilmiş.

TANZİMAT MÜZESİ: Beşiktaş'ta Yıldız Parkı içinde Çadır Köşkü'nde bulunuyor.

TEKFUR SARAYI: Edirnekapı'daki harabe halindeki saray, pazartesi hariç her gün saat 09.30-16.30 arası açık. Giriş ücreti 10 lira. Fotoğraf makinesi için de 20 lira alınıyor.

ATATÜRK MÜZESİ: Harbiye'den Şişli'ye giderken Halâskârgazi Caddesi üzerinde yolun sağ tarafında.

Ondokuzuncu yüzyıla ait bir konak olan müzenin, Atatürk'ün kaldığı katı aynen muhafaza edilmiş, diğer kısımlarında da Ata'nın anıları toplanmış. Her gün 10.00-12.00 ve 13.30-16.30 arası gezilebilir, ücret alınmıyor.

İSTANBUL SAĞLIK MÜZESİ: Divanyolu'nda, Sultanahmet'le Çemberlitaş arasında. Her ayın 5'i hariç her gün 09.00-16.30 arası ziyaret edilebilir. Ücret alınmıyor.

BELEDİYE MÜZESİ: Atatürk Bulvarı'nda, Bozdoğan Kemeri'nin yanında, Gazenfer Ağa Medresesi'nde. İstanbul'un devir devir tarihini anlatan önemli eserler bulunur. Her ayın 5. günü hariç devamlı saat 09.00-12.00 ve 13.00-17.00 arası açıktır. Ücret alınmıyor.

ASKERI MÜZE: Harbiye'de. Türk askerlik tarihine ait emsalsiz eserler toplanmış. Elbiselerden bir kısmı mankenler üzerinde teşhir edilmekte. Çok fazla sayıda eser bulunmasına rağmen yer darlığı sebebi ile, bunlardan ancak bir kısmı sergilenebilmekte. Müze pazartesi, salı dışında saat 09.00-17.00 arası açık. Açık olduğu günler saat 15.00-16.00 arasında mehter gösterisi yapılıyor. Giriş ücreti kişi başına 5 lira. Fotoğraf makinesi için 10 lira alınıyor.

DENİZ MÜZESİ: Beşiktaş'ta. Denizcilik tarihimize ait eserler burada toplanmış. Saray kayıkları ilgi çekici. Müzede Piri Reis'in ünlü haritasının sureti saklanıyor. Pazartesi, salı günleri dışında 09.00-16.30 arası açık. Giriş ücreti olarak kişi başına 5 lira alınıyor.

ÇARŞILAR

KAPALI ÇARŞI:
İstanbul'un üstü kapalı çarşılarının en büyüğü Kapalıçarşı" olarak adlandırılıyor. Bu çarşı, kurulduğu günden bu yana devamlı değişikliğe uğradı. 100 yıl önce çarşının 61 sokağında iki bedesten, bir hamam, 12 hazine odası, bir cami, 10 mescit, 2 şadırvan, 1 sebil, 16 çeşme, 1 türbe, 8 tulumbalı kuyu, 24 han, 1 okul, 4399 dükkân, 2195 hücre bulunuyordu. Bugün 1 cami, 1 mescit, 21 han, 2 bedestan, 7 çeşme, 1 kuyu, 1 sebil, 1 şadırvan ve 3300 dükkân mevcut. 8'i büyük 10'u küçük olmak üzere 18 kapısı bulunan çarşı, 1461 yılında Fatih Sultan Mehmet tarafından şehir tüccarlarının intizam ve güvenliğini sağlamak üzere kuruldu. Çarşı, Kanuni Sultan Süleyman tarafından büyütüldü, 1701 yılında bugünkü planı ile inşa edildi. Çarşı, o dönemlerde yağ kandilleri ile aydınlatılıyordu. İstanbul'un bu ünlü çarşısı 5 kez yandı. 1546 ve 1651 yıllarında meydana gelen yangınlarda büyük hasar gören çarşı 1894 depreminde yarısından fazlasını kaybetti. 1954 yangını ise, mimari özelliklerini büyük ölçüde bozdu. Bu çarşımızın yüzyıllardır süren geleneklerî halen sürüyor. Çarşı, bekçileri tarafından korunuyor. Bunlar saat 19.00'da kapıları kapadıktan sonra sabaha dek sokakları arasında dolaşıyor. 30 bin 702 metrekarelik bir alan üzerinde bulunan çarşının çevresindeki Kürkçü, Çuhacı, Yolgeçen, Baltacı, Ali Paşa, Pastırmacı, Zincirci, Sepetçi, Bodrum, Astarcı, Kebeci, Perdahçı hanları görülmeye ve incelemeye değer özellikler taşıyor. Önceleri çarşı içinde esir satışı için kullanılan 300 odalı bir han vardı ki, ismine "Esirhane" deniliyordu. Kapalıçarşı içinde iki bedesten bulunuyor. "Bedesten-i Cedid" olarak adlandırılan "Sandal Bedesten"i kalın taştan fil ayakları üzerine inşa edilmiş. Fatih Sultan Mehmet tarafından yaptırılan Bedesten'in bulunduğu yer, eski binaların harabeleri ile doluydu. Kubbe kasnakları düz yüzeyli ve sekiz köşeli. Bedestenin, 4 kapısı bulunuyordu. Bunlar, doğu, batı, kuzey, güney isimlerini taşıyordu. Bedestenin iç kısmı bugünün gereksinimine göre bölümlere ayrılmış durumda. Mezat Salonu, Eşya Salonu, Mücevher Salonu ve Halı Salonu olarak kullanılan bu bölümler dışında başka küçük üniteler de var. "Cevahir Bedesteni" olarak da isimlendirilen "İç Bedesten", eski bedesten ile "Bedesten-i Atik" olarak da adlandırılıyordu. Bu bedesten, Bizanslılardan kalan bazı duvarlar üzerine Türkler tarafından inşa edildi. Sekiz kalın fil ayağı üzerinde tonozlu ve kubbeli olan bedestenin yüzölçümü 1336 metrekare. Bu bedestende bulunan demir sandıklar içerisinde kuyumcuların ve şehir halkının kıymetli eşyaları ve mücevherleri bir bedel karşılığında saklanıyordu.

KAPALIÇARŞI

Istanbul deyince aklıma
Kapalıçarşı gelir.
Dokuzuncu senfoni ile kolkola
Cezayir marşı gelir.
Allı pullu bir gelin odası,
Haraç mezad satılmakta;
Bir gelinle güvey eksik yatakta.
Köşede sedef kakmalı,
Tombul bir ud;
Beride Orfeon reker,
Tamburi Cemil Bey çalıyor
Eski plakta.
Sonra ellerinde şamdanlar, nargileler
Paslı Acem kılıçları
Amerikan kovboyları eller yukarı.

Bedri Rahmi EYUPOGLU

MISIR ÇARŞISI: İstanbul'un ikinci kapalıçarşısı, IV. Mehmet'in annesi Hatice Turhan Sultan tarafından camiye vakıf olarak inşa ettirildi. Kayıtlara göre yapımına Mimar Kasım Ağa tarafından başlanılan Mısır Çarşısı, 1943 yılında yapılan restorasyon ile eski havasını kaybederek, bugünkü şeklini aldı. Osmanlı-Türk mimarisinin güzel ayrıntılarını taşıyan yapının malzemesi kesme taş, tuğla ve tuğla hatıldan oluşuyor. Çarşıda 6 kapı ve 86 dükkân var. Mısır Çarşısı ile Yeni Cami deniz tarafından sur içinde bulunuyordu. Sonraları bu sur yıktırılarak, cadde açıldı.

LALELİ CAMİİ ALTINDAKİ KAPALI ÇARŞI: Son yıllarda restore edilen Laleli Camii altındaki dükkanlar, üstü kapalı çarşıların bir başka örneği. 19. yüzyıl yapısı olan çarşıda sadelik ve kullanışlılık göze çarpıyor. Çarşı'nın içinde 7 koridor üzerinde 50 dükkan, havuzlu bir avlu, değişik biçimde 4 çıkış kapısı ve çarşının dışında da iki cadde üzerinde 16 dükkan bulunuyor.

● **KULELER**

BEYAZID KULESİ: Ağa kapısındaki ahşap yangın kulesi

birçok kereler yandı ve yeniden yapıldı. 2. Mahmud, 1826 yılında Yeniçeri Ocağını kaldırdığı zaman, Ağa Kapısını da "Bab-ı Meşihat" haline getirdi. Bugünkü Beyazıd Kulesinin ilk şekli olan yangın kulesi de aynı dönemde, gene 2. Mahmut'un emriyle Serasker Ağa Hüseyin Paşa tarafından inşa ettirildi. Kitabesi Hattat Yesarizade Mustafa İzzet Efendi tarafından yazılan kule, 1849 yılında bekçilerin gözetleme yerinin tahtadan yapılmış üst kısmının kagire çevrilmesiyle değişikliğe uğradı. Kulenin yüksekliği 85 metre.

GALATA KULESİ: Bizans İmparatoru 1. Anastas tarafından yaptırıldığı ileri sürülen Galata Kulesi, diger bir görüşe göre Bizanslıların Cenevizliler aleyhine hareketlerine karşılık Cenevizliler tarafından yaptırılmış. O dönemde Bizans kenti yalnızca bugünkü Haliçle Marmara arasında kalan bölgeden oluşuyordu. Galata ise Cenevizlilerle diğer sömürgecilere ait bulunuyordu. Bunlar Galata'yı bir çeşit barınma limanı ve Bizans ile ticari ilişkilerinde istasyon olarak kullanıyorlardı. Bölgeyi her türlü saldırıdan korumak için, bu kuleyi yaptırmışlardı. 1341 yılında bu amaçla yapımına başlanan, Galata Sur'unun içeri doğru bir dirsek yaptığı yerde de kuleyi diktiler. Kulenin önündeki hendekler ile koruma duvarının temelleri bugün bile farkediliyor. Kule 3. Murad zamanında rasathane olarak kullanıldı. Büyük sahanlığa kadar duvar içinde dönerek çıkan taş merdivenli kule, son yıllarda restore edilerek içine asansör konuldu ve diğer katlarına da lokanta ve gazinolar yapıldı.

Gemilerin Haliç'e girip çıkmaları için açılır kapanır şekilde inşa edilen bu köprü, 1912 yılına kadar kullanıldı, sonra bugünkü Unkapanı Köprüsü'nün bulunduğu yere nakledildi. 1936 yılında Unkapanı'nda yeni bir demir köprü inşa edilerek, 63 yıl hizmet veren eski köprü emekliye ayrıldı. 25 metre genişliğinde ve 477 metre uzunluğunda olan bu yeni köprüye Atatürk Köprüsü adı verildi. Bugün Karaköy Köprüsü adı ile anılan köprü ise, 250 bin altın karşılığında bir Alman firması tarafından 1912 yılında inşa edildi.

ÇEŞMELER VE SEBİLLER

SULTANAHMET ÇEŞMESİ (III. AHMET ÇEŞMESİ): Topkapı Sarayı'nın Bab-ı Hümayun Kapısı önündeki çeşmenin mimarı Mehmet Ağa. Binanın dört cephesindeki taş ve bronz işçiliği kadar tahta saçakların süsleri ve yazıları birer sanat eseri. Çeşmenin yapımı 1728'de tamamlanmış.

ÜSKÜDAR III. AHMET ÇEŞMESİ: Üsküdar'da İskele Alanındaki çeşme 1728'de yapılmış. Ahşap çatılı ve dört cepheli bir meydan çeşmesi olan yapı, mimarlık, hattatlık ve taş işçiliği açısından eşsiz bir sanat eseri.

ALMAN ÇEŞMESİ Sultanahmet Parkı içindeki çeşme, Alman İmparatoru II. Wilhelm'in İstanbul'u ikinci ziyaretinin anısına Almanya'da yapılmış 3 kubbesi altın mozaikle kaplı çeşme, 1 ocak 1901'de törenle açılmış.

TOPHANE ÇEŞMESİ: 1732'de mimar Mehmet Ağa tarafından yapılan çeşme, Tophane Meydanı'nda. Çeşmenin her cephesi birbirine benziyor. Herbirinde yalaklı bir çeşme var.

KIZ KULESİ: İstanbul limanında Boğaziçi'nin giriş yerinde Üsküdar'a yakın deniz ortasında bir kaya üzerinde kurulan tarihi kule, 12. yüzyılda Bizans İmparatoru Manuel Komnenos tarafından Boğaziçi'ni gemilere kapatan zincirin diğer ucunu bağlayacak sağlam bir yer, bulmak amacıyla yaptırılmış. Hakkında anlatılan pekçok efsaneden en yaygını ilginç:"Bir falcı, imparatora kızını yılan sokacağını ve öleceğini söyler. Denizin ortasına bir kule yaptıran Konstantin kızını oraya yerleştirir. Bir gün, kuleye yollanan üzüm sepetinin içinden çıkan yılan, imparatorun kızını sokarak öldürür. Falcının bu kehanetinin doğrulanmasından sonra kuleye Kız Kulesi adı verilir.

AYAZMA ÇEŞMESİ: Üsküdar'da Ayazma Camii avlusunda bulunan çeşme, 18. yüzyılda III. Mustafa tarafından yaptırılmış.

AZAPKAPI SALİHA SULTAN ÇEŞMESİ: Mimari bakımından Rokoko tarzının güzel bir örneği olan çeşme, 1732'de Sultan I. Mahmut tarafından annesi adına yaptırılmış.

GÖKSU ÇEŞMESİ: III. Selim'in annesi Mihrişah Sultan tarafından yaptırılan çeşme, tamamen mermer kaplı.

TÜRBELER

EYÜP SULTAN TÜRBESİ: 15. yüzyılda yaptırılan türbede Mekke'ye gelerek İslâmiyeti ilk kabul eden ve Hz. Muhammet'in bayraktarlığını yapan Eyüp Sultan Hazretleri yatıyor. İstanbul'un fethi sırasında bulunan mezarın üzerine Fatih bir türbe ve yanına da cami yaptırdı. Camiin çevresinde Ferhat Paşa, Nişancı Feridun Paşa, Defterdar Mehmet Paşa, Sadrazam Siyavuş Paşa, Vezir Pertev Paşa, Vezir Sokullu Mehmet Paşa, Kaptan-ı Derya Hüsrev Paşa, III. Selim'in annesi Mihrişah Sultan'ın türbeleri bulunuyor.

YUŞA NEBİ TÜRBESİ: Türbe Beykoz'da, Yuşa Tepesi'nde bulunuyor. Halk inanışına göre burada, Yuşa Peygamber yatıyor.

SÜMBÜL EFENDİ TÜRBESİ: Kocamustafapaşa'daki türbede, 16. yüzyılda yaşamış olan ve birçok kerameti ile tanınan Sümbül Efendi yatıyor.

MERKEZ EFENDİ TÜRBESİ: Silivrikapı ile Topkapı arasında bulunan türbede, yine halkın kerametlerine inandığı Merkez Efendi yatıyor.

AZİZ MAHMUD HÜDAİ TÜRBESİ: Üsküdar'daki türbede Celbetiye tarikatının piri olan Aziz Mahmud Hüdai yatıyor.

YAVEDUT TÜRBESİ: Fatih Sultan Mehmet ile İstanbul'a gelenlerden Yavedut'un türbesi Ayvansaray'da bulunuyor.

TEZVEREN DEDE: Türbe, Divan Yolu'nda Türbedar Sokağı'nda.

DİĞERLERİ: İstanbul'da halk tarafından tanınmış diğer türbeler, Gül Baba, Çifte Gelinler, Emir Buhari, Tuz Baba, Zembilli Ali Efendi, Selami Dede, Şeyh Vefa, Baba Cafer, Nalıncı Dede, Telli Baba, Horoz Baba, Çifte Sultanlar, Terler Direk, Piri Paşa Ayazması, Hırka-i Şerif, Tokmak Baba, Koyun Baba, Şeyh Nasuhi, Karacaahmet Sultan ve Nevbahar Dede.

HİSARLAR

ANADOLU KAVAĞI CENEVİZ KALESİ: Bizanslılar tarafından yaptırılan kale, daha sonra Cenevizliler tarafından onarılmış. Bugünkü harabe Cenevizlilerden kalma.

ANADOLU HİSARI: Hisar, 1393 yılında Yıldırım Beyazıt tarafından Göksu'nun denize karıştığı noktada Bizanslılara ait eski bir tapınak üzerine yaptırıldı. "Güzelcehisar" adıyla anılan kale, Yıldırım Beyazıt'ın, Niğbolu seferinden dönüşte, İstanbul'u fethetmek amacıyla, hazırlıklara başlarken ilk olarak ele aldığı konu hisar inşaası oldu.

RUMELİ HİSARI (BOĞAZKESEN HİSARI): Fatih Sultan Mehmet tarafından 1452 yılında Anadolu Hisarı'nın karşısında, İstanbul'u kuşatmak amacıyla yaptırıldı. Hisarın planı "Kûfi" yazı ile padişahın adı olan "Mehmet" şeklinde. En büyük kule olan "Saruca Kulesi" birinci "mim", surların, hirarbeçeye kadar oluşturduğu girinti ve çıkıntılar "ha" Halil Paşa Kulesi ikinci "mim" hisarbahçe de "dal" harfini oluşturuyor. Hisar'da üçü büyük, biri orta, ötekileri de küçük çapta ve değişik şekillerde 17 kule var. Bellibaşlıları uzun zaman hapishane görevi yaptığından "Kara Kule" adıyla da ün yapan ve 28 metre yüksekliği ile "Saruca Paşa Kulesi" ile "Zağanos Paşa Kulesi" ve "Halil Paşa Kulesi". Hisar'ın çeşitli büyüklükte 5 kapısı var.

YEDİKULE HİSARI: Hisar, Bizans devri şehir surlarının Marmara'ya yakın kısmında bulunuyor. İmparator I. Teodos tarafından zaferlerden dönerken altından geçilecek kalıcı bir zafer anıtı oluşturmak amacıyla 390 yılında bir zafer takı ve birbirine bitişik dört köşeli iki kule yaptırılmış. Genişliği ve yüksekliği 20 metre olan tak'ın malzemesi, aralarında harç kullanılmadan örülen yontulmuş ve cilalanmış beyaz mermerden oluşuyor. "Altın Kapı" ya da "Yaldızlı Kapı" ile kulelerin cephesi, altın yaldızla süslü. Kapıda dört fil heykeliyle I. Teodos'un heykeli bulunuyor. Fatih devrinde de önem kazanan Hisar birkaç burç eklenerek, kule sayısı yediye çıkarılmış ve öncelerі Osmanlı hazinesinin korunduğu yapı, daha sonra hapishane olarak kullanılmış. Birçok yabancı devlet elçilerinin de hapsedildiği kulede Genç Osman da boğdurulmuştu. Eser bugün, bütünüyle müze olarak kullanılıyor.

MESİRE YERLERİ

YALOVA

EREDE KALINIR

Not: Parantez içerisinde yatak sayısı veriliyor.

BELEDİYE BELGELİ OTELLER
(LÜKS SINIF)

Tek kişi geceleme 300-400 lira arası değişiyor.
Otel 41 (40), Tan (40)

(I. SINIF)

Tek kişi geceleme 250-300 lira arası değişiyor.
Levent (35), Yeni Efes (35), Çiftçi 1 (35), Çiftçi 2 (60), Say (45), Bostancıoğlu (50), Karadeniz (35).

(II. SINIF)

Tek kişi geceleme 200-225 lira arası değişiyor.
Mehtap (35), Erciyes (25), Turan (35), Milton (30), Rasim Önder (25), Pongur (25), Yıldırım Palas (30), Derya (35).

TURİSTİK BELGELİ PANSİYONLAR

(I. SINIF)

Tek kişi geceleme 700-1000 lira arası değişiyor.
Ferah (60)—Gökçedere.

(II. SINIF)

Tek kişi geceleme 450-675 lira arası değişiyor
Deniz (20)—Koruköy

AKLINIZDA BULUNSUN

★ 1 sağlık memurluğu, 1 hükümet tabipliği, 1 belediye başhekimliği var.
★ Eczane sayısı 4.
★ 5 banka şubesi var.
★ PTT 08.00-18.00 arası açık. Cumartesi ve pazar günleri 09.00-13.00 arası açık.
★ 15 lokanta, 3 kebapçı, 3 kafeterya ve 1 birahane var.
★ Adaya motorlu taşıt sokulmuyor. Ada içerisinde ulaşım faytonlarla sağlanıyor. En kısa mesafesinin ücreti 45 lira, küçük tur 310 lira, büyük tur 560 lira.

ADALAR

ADALARA NASIL GİDİLİR

İstanbul'da dört iskeleden adalara her gün vapur seferleri yapılıyor. Bostancı, Moda, Sirkeci ve Kabataş iskelelerinden kalkan vapurlar için kişi başına gidiş ücreti olarak 30 lira ödeniyor.

Adalar'ın kendi aralarındaki ulaşımı yine Şehir Hatları vapurlarıyla gerçekleşiyor. Ücret 10 lira. Öte yandan, adalar arasında yasak olmasına rağmen motorlar çalışıyor. Kaçak çalışan motorlar yakalandıklarında 1500 lira ödemeye mecbur tutuluyor.

BÜYÜKADA NEREDE KALINIR

Not: Parantez içerisinde yatak sayısı verildi.

TURİSTİK BELGELİ OTEL

(4. SINIF)

Tek kişi geceleme 525-1600 lira arası değişiyor.
Splendid (139)

TURİSTİK BELGELİ PANSİYON

(II. SINIF)

Tek kişi geceleme 450-675 lira arası değişiyor.
Villa Rıfat (30).

BELEDİYE BELGELİ OTEL

Ankara Palas—Tek kişi geceleme 250-300 lira arası değişiyor.

BELEDİYE BELGELİ PANSİYONLAR

Lido— Tek kişi geceleme 1000 lira. (tam pansiyon).
İdeal— Tek kişi geceleme 175-200 lira arası.
Çankaya— Odalar 3 aylık olarak yaz sezonu boyunca, pansiyon olarak veriliyor. Ücret, pazarlıkla saptanıyor.

HEYBELİADA

NEREDE KALINIR

BELEDİYE BELGELİ OTEL

Panoroma (50) tam pansiyon tek kişi geceleme 1500 lira.

AKLINIZDA BULUNSUN

★ 1 sanatoryum var.
★ Eczane sayısı 2.
★ 3 banka şubesi var.
★ PTT 08.00-18.00 arası açık. Hafta sonu çalışmıyor.
★ 6 lokanta bulunuyor.
★ Faytonla ulaşımda en kısa uzaklık için 45 lira ödeniyor. Büyük tur 560, küçük tur 310 lira.

BURGAZ

AKLINIZDA BULUNSUN

★ 1 ilk yardım merkezi var. Burada 1 sağlık memuru bulunuyor.
★ Eczane sayısı 1.
★ PTT 08.00-18.00 arası açık. Hafta sonu çalışmıyor.
★ Fayton için ek kısa mesafede 45 lira ödeniyor.
★ Adada otel, motel, pansiyon bulunmuyor. Evler yaz sezonu boyunca kiraya veriliyor.

KINALIADA

AKLINIZDA BULUNSUN

★ 1 dispanser, 1 sağlık memuru var.
★ Eczane sayısı 3.
★ PTT 08.00-18.00 arası açık. Hafta sonu çalışmıyor.
★ 1 kebapçı, 1 restorasyon ve 1 lokanta var.
★ Adada otel, motel, pansiyon bulunmuyor.
★ Adada fayton çalışmıyor.

ŞİLE

NASIL GİDİLİR

Şile, İstanbul'a 68 kilometre uzaklıkta. 150 liraya sürekli otobüsler çalışıyor. Otobüsierin Istanbul'dan hareket noktası Üsküdar Meydanı. Hareket saatleri şöyle:

Üsküdar'dan: 06.30, 07.30, 09.00, 11.10, 12.45, 14.00, 15.00, 16.30, 17.45, 19.00

Şile'den: 06.30, 06.45, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00 11.00, 13.00, 16.00, 17.15, 18.30.

Şile-Ağva Turizm tarafından yapılan bu seferler, gerektiğinde saatlerinin dışında ek seferlerle takviye ediliyor.

NEREDE KALINIR

Şile'de toplam 857 yatak kapasiteli 14 konaklama tesisi bulunuyor. Bu tesislerden yalnızca ikisi turistik belgeli. Ayrıca yörede 3 adet de kamping var.

TURISTIK BELGELI KONAKLAMA TESISLERI

Değirmen Otel (3. sınıf), (149) Tek kişi geceleme 1400-2500 lira arasında değişiyoır.

Kumbaba Kamping: 80 yatak, 45 oda, 500 çadır, 200 karavan kapasiteli. Odalarda tam pansiyon zorunlu. Banyolu çift kişilik oda 4900 tek kişilik oda 2700 lira. Kampingde kişi başına 150, küçük çadır için 125, büyük çadır için 150, otomobil için 75, karavan için 125 ve bisiklet-motosiklet için 50 lira ödeniyor.

BELEDIYE BELGELI KONAKLAMA TESISLERI

(1. SINIF)
(Tek kişi geceleme 650 lira)
Baraz Otel (112), Akın Otel (82), Rüya Motel (65)

(2. SINIF)
(Tek kişi geceleme 400 lira)
Motel Atilla (50), Şile Motel (53).

(3. SINIF)
(Tek kişi geceleme 300 lira)
Turan Otel (48), Nehir Otel (35), Seyhan Otel (40), Mehtap Otel (40), Belediye Motel (34), Emek Pansiyon (50).
(Tek kişi geceleme 200 lira)
Ferah Otel (24).

KAMPINGLER

(2 kişilik çadır yeri kirası 150 lira)
Nehir Otel Kamping: 60 çadır kapasiteli.
Pandorosa Kamping: 40 çadır kapasiteli.
Dostlar Kamping: 40 çadır kapasiteli.
Çadırların tümü merkezde ve deniz kenarında bulunuyor.

NEREDE NE YENIR

ŞILE'NIN LOKANTALARINDA YEMEK UCRETLERI

	TURİSTİK	1. SINIF	II. SINIF
Çorbalar	80.-Tl	60.-TL.	35.-TL.
Etler	300.-TL.	200.-TL.	150.-TL.
Sebzeler	320.-TL.	150.-TL.	125.-TL.
Salatalar	100.-TL.	75.-TL.	60.-TL.
Tatlılar	80-100.-TL.	100.-TL.	75.-TL.

NELER SATIN ALINIR?

Adını, bu şirinyöreden almış dünyaca ünlü "Şile bezi"nden yapılan çok çeşitli giysi ve örtüler dikkatinizi çekecektir.

AKLINIZDA BULUNSUN

★ Şile'de bulunan Turizm Derneği ve Belediye Danışma Büroları sizlere yardımcı olacaktır.
★ 1 hükümet tabipliği, 1 sağlık merkezi ve 1 ana çocuk sağlığı merkezi yer alıyor.
★ 2 eczane var.
★ 4 banka şubesi bulabilirsiniz.
★ Merkeze çok yakın bir noktada 1 tane, yol üzerinde ise 3 tane benzin istasyonu hizmet veriyor.
★ Elektrik 220 volt.

POLENEZKÖY: Beykoz'a 25 kilometre uzaklıktaki bu orman köyü, İstanbul'un ilginç yörelerinden biri. 1846 Kırım Savaşı'ndan kaçıp Türkiye'ye sığınan Prens Kartarinskki'nin yakınlarının çocukları tarafından oluşturulan köy, halkının güleryüzlülüğü ve konukseverliliği ile İstanbulluların sevgisini kazanmış. Köy halkı gerektiğinde evlerini pansiyon ya da lokanta olarak değerlendiriyor. Eti ve özellikle sütlü ürünleri ile ün yapan köyün en güzel mevsimi kiraz zamanı.

ŞİLE: Anadolu yakasının Karadeniz kıyısında, İstanbul'a 68 kilometre uzaklıktaki Şile ilçesi özellikle yaz mevsiminde turist çeken bir yöremiz. İlçe merkezi ile çevresindeki köylerin doğal plaj durumundaki kıyıları, kumsalının genişliği ve kumunun inceliği ve kendi ismi ile anılan kumaşları ile ilgi çekiyor. Sahile yakın mağaralar, küçük adacıklar, Ağlayan Kaya yöresi görülmeye değer kesimleri oluşturuyor.

AĞVA: Şile'den 43 kilometre uzaklıkta bulunan "Yeşilçay Bucağı" halk arasında "Ağva olarak anılıyor. Her kesiminden rahatlıkla denize girilebilen sahili, romatizmaya iyi geldiği bilinen ince kumu ile ilgili çeken şirin bir yöre

KİLYOS: Karadeniz sahilinde, Sarıyer'e 10 kilometre uzaklıkta bir plaj yöresi. Sahilde çadır kurulabilecek alanları, kalınabilecek otelleri ve lokantaları bulunuyor. Kilyos'a 1.5 kilometre uzaklıktaki Şeymen Köyü, Rumelifeneri ile arasında kalan Demirci yöresi görülmeye değer yerler.

YALOVA: İstanbul'a karadan bağlantısı olmayan, Anadolu kıyısında Bursa'nın ilçelerine komşu. Turistik önemi bakımından İstanbul'un ilçeleri arasında bulunuyor. İstanbul ile bağlantısı ancak deniz yolu ile sağlanıyor. İlçenin en önemli turistik çevresi tarihî Termal Kaplıcaları...

ÇINARCIK: İlçeye 11 kilometre uzaklıkta bulunan Çınarcık yöresi temiz denizi., büyük çınarların gölgelediği küçük korusu, Hasanbaba Tepesi'ndeki "Hasanbaba Suyu" koyun bitim noktasında su içinde bulunan kemerleri ile ilgi çekiyor.

GÖKÇEDERE: Yalova'ya 14 kilometre uzaklıkta bulunan Gökçedere Köyü, bir kaplıca ve dinlenme yöresi. Köyde konaklama olanakları oldukça elverişli.

KUMBURGAZ: İstanbul'a 44 kilometre uzaklıkta dinlenme ve sahil yöresi. Konaklama tesislerinden çok özel siteler ve yazlık evler barındıran Kumburgaz sahilleri, boydan boya doğal plaj durumunda.

SİLİVRİ: İstanbul'a 72 kilometre uzaklıkta, merkezi deniz kıyısında olan ilçe İstanbul'luların rağbet ettikleri sayfiye yerlerinden biri. Yoğurdu ile ünlü bu yörede de elverişli konaklama olanakları ve plaj bulunuyor.

ATATÜRK ORMANI: Florya yöresinde bulunan orman, kütüklerden yapılmış masaları, kır gazinoları ile ilgi çeken bir piknik alanı.

GÖLLER: Küçük ve Büyük Çekmece göllerinin çevresinde kır kahveleri bulunuyor. Bu kesim avlanmak için de elverişli.

MURATÇEŞME: Silivri'ye 4 kilometre uzaklıkta bulunuyor. Karayolları tarafından hazırlanmış bir piknik yeri.

ÇIRPICI ÇAYIRI: Bakırköy Osmaniye bölgesinde bulunuyor.

FATİH ORMANI: Büyükdere'de yer alıyor.

ÇIRÇIR SUYU: Sarıyer'de, hafif ve lezzetli bir memba suyu. Suyun kum, böbrek ve diğer bazı rahatsızlıklara iyi geldiği biliniyor. Burası, ayın zamanda güzel bir piknik yeri.

HÜNKAR SUYU: Çırçır'ın karşısında ve daha yüksekte, özellikleri bakımından Çırçır'a benzer bir memba suyu. Dik bir yokuşla çıkılan suyun bulunduğu yerde kat kat yapılmış bir de kır gazinosu bulunuyor.

SULTAN SUYU: Sarıyer'de bulunan içme sularından biri.

BENTLER: Büyükdere'den Bentlere giden yol üzerinde sağlı sollu birçok kır gazinosu ve lokanta bulunuyor. Bu gazinoların çoğuna dışarıdan yemek götürülebiliyor.

EMİRGAN KORUSU: Emirgan sırtlarında yer alan koru her gün saat 19.00'a kadar açık. Bahar aylarında rengarenk lalelerin doldurduğu koruda "Lale Bayramı" şenlikleri yapılıyor. Koru'ya girişte araç için 50 lira, kişi başına da 5 lira ücret ödeniyor. İçeride ayrıca park parası verilmiyor. . Düzenli yolların çevrelediği korunun ortasındaki büyük havuzun etrafında banklarda oturabilir ya da Sarı Köşk'te bir akşam çayı içebilirsiniz.

YILDIZ PARKI: Beşiktaş ile Ortaköy arasında bulunan koru her gün saat 20.00'ye kadar açık. Asırlık ağaçlar arasındaki asfalt ve toprak yollardan geçerek tüm parkı, Şale, Malta ve Çadır köşklerini gezebilirsiniz. Malta Köşkü ile Pembe Sera'da hafif müzik eşliğinde bir fincan çay ya da bir kadeh içki ile yorgunluğunuzu atabilirsiniz. Parka giriş ücretleri Emirgan Korusu ile aynı.

BELGRAT ORMANI: Özellikle bahar aylarının hafta sonlarında halkın en çok kullandığı piknik yöresi. Sultan Suyu, Alibaba, Kefeli Suyu bu kesimde çıkıyor.

ÇAMLICA: Bütün İstanbul'a egemen olan bu tepeler Küçük ve Büyük Çamlıca diye adlandırılıyorlar.

TOMRUK SUYU: Kısıklı'dan gidiliyor. Bir kır gazinosu var.

KÜÇÜKSU ÇAYIRI: Küçüksu İskelesi'nin arkasında yer alan yeşil geniş alan güzel bir piknik yeri. Mevsiminde burada büyük kazanlarda mısır kaynatılıyor.

TAŞDELEN: Şile yolu üzerindeki bölgede kır kahveleri bulunuyor.

BEYKOZ ÇAYIRI: Beykoz'da yer alıyor. Çok büyük bir yeşil alan. Burası da kentin ilgi çeken, çok sevilen bir piknik yeri

AKBABA: Beykoz'un ilerisinde, bir diğer piknik yeri.

KARAKULAK: Beykoz'un 6 kilometre uzağında yer alıyor. Lokantaları da olan güzel bir piknik yeri.

PİYER LOTİ KAHVESİ: Eyüp sırtlarında, "Altın Boynuz" olarak anılan Haliç'in en güzel izlenebildiği bir tepede yer alıyor.

GÜLHANE PARKI: Sahil yolu ile Alemdar Caddesi arasındaki alanı kaplıyor. Büyük ağaçlar arasındaki asfalt yolları, bakımlı görünümü ve İstanbul'un tek hayvanat bahçesi ile ilgi çekiyor. Park içinde kır kahveleri ve gazinolar var. Girişde araç başına 50, kişi başına 5 lira alınıyor. İçeride ayrıca park yeri ve hayvanat bahçesini gezmek için ücret ödenmiyor.

İKİ NUMARALI PARK: Dolmabahçe - Maçka - Nişantaşı arasındaki alana yayılan park eski Küçük Çiftlik Parkı'nı da bünyesinde barındırıyor. Düzenlenen bölümünde güzel bir çocuk bahçesi bulunuyor.

İSTANBUL

NEREDE KALINIR

TURİSTİK BELGELİ OTELLER

(LÜKS SINIF)

Tek kişi geceleme ücreti 3650-6775 lira arası değişiyor. Hilton (792) Sheraton (855), Marmara Etap (704), Divan (315), Büyük Tarabya (524), Çınar (402).

(1. SINIF)

Tek kişi geceleme ücreti 2100-3500 lira arası değişiyor.

Maçka (360), Tepebaşı Etap (371), Pera Palas (194) Dragos (126).

(2. SINIF)

Tek kişi geceleme 1486-2250 lira arası değişiyor.

Anka (130), Carlton (242), Dilson (173), Keban (160), Olcay (256), Sözmen (125), TMT (199) Washington (104), Kalyon (76).

(3. SINIF)

Tek kişi geceleme 800 lira ile 2500 lira arası değişiyor.

Akgün (184), Bale (112), Büyük Keban (271), Cidde (126), Çırağan (104), Gezi (66), Ipek Palas (66), Kavak (70), Kennedy (110), Plaza (58), Santral (205), Şahinler (108), Topkapı (80), Toro (102), Yenişehir (66), Star (48), Konak (40), Harem (204), Suadiye (215), Opera (97)

(4. SINIF)

Tek kişi geceleme ücreti 780-1750 lira arası değişiyor. Ağan (56), Astor (66), Avrupa (43), Babaman (83), Bebek (75), Bern (104), Ediz (25), Ebru (65), Eriş (84), Evren (112), Eyfel (61), Florida (27), Geçit (45), Güray (43), Hakan (65), Hislon (42), Inka (78), Italya (64), Kent (92) Kilim (114), Metin (60), Nazar (65), Opera (97) Oriental (40), Pamukkale (44), Saruhan (55), Side (66), Sözer (68), Sultan (44), Tebriz (108), Terminal (31), Tura (61), Ulubat (69 Uzay (28), Yaşmak (135), Yılmaz (70), Oran (37), Nobel (36), Bostanoğlu (42), Çınardibi (44), Engin (31), Mini Harem (28), Çamlıca (64).

TURISTIK BELGELI MOTELLER

(1. SINIF)

Tek kişi geceleme 1000-1500 lira arası değişiyor.

Ataköy (640) - Ataköy
Baler (128) - Avcılar
Erdim (104) - Kartal
Kilyos (40) - Kilyos
Yeşilköy (60) - Yeşilköy

TURISTIK BELGELI PANSIYONLAR

(1. SINIF)

Tek kişi geceleme 700-1000 lira arası değişiyor.

Petek (96 Fenerbahçe)

(2. SINIF)

Tek kişi geceleme 450-675 lira arası değişiyor.

Beyrut (78 - Aksaray), Villa Marmara (18 - Kartal), Taşlık (33 - Maçka)

BELEDİYE BELGELİ OTELLER

İstanbul'da belediyeden belgeli 700'ün üzerinde otel var. Bu oteller ağırlık Aksaray, Sirkeci, Laleli, Vatan Caddesi ve Topkapı semtlerinde olmak üzere Istanbul'un çeşitli semtlerine yayılmış bulunuyorlar.

Belediye belgeli otellerin tarifesi şöyle:
Lüks sınıf - 585 - 910 lira
1. Sınıf - 455 - 780 lira
2. Sınıf - 390- 520 lira
3. Sınıf - 230 -390 lira
4. Sınıf - 165 - 260 lira

TURISTIK BELGELI KAMPINGLER

Kampinglerde kurulan çadır için ve ayrıca her şahıs için günlük ödeme yapılıyor. Büyük çadırlar 120-200 lira, küçük çadırlar 80-150 liraya kuruluyor. Her şahıs için 100-150 lira ve 6-12 yaş arası çocuklar için 75-100 lira para alınıyor. Motosiklet için 50-60 lira, otomobil için 50-100 lira, karavan için 125-200 lira ödeme yapılıyor.

Ataköy Kamping (2000 çadır), Yeşilyurt (75).

ÇINARCIK

NASIL GIDILIR

Çınarcık, Yalova'ya 11 kilometre uzaklıkta bulunuyor. Yalova ile arasında düzenli minibüs seferleri var. Ucreti 40 lira. Ayrıca taksi tutulmak istendiğinde 500 lira ödeniyor.

VAPURLA

Deniz Yolları'nın ve Erkal Deniz Otobüsleri'nin Istanbul - Çınarcık arasında düzenli seferleri var. (Bu seferlerin saat ve ücretleri için Istanbul'un deniz yoluyla ulaşımına bakınız.)

NEREDE KALINIR

Çınarcık'da toplam 1495 yatak kapasiteli 39 konaklama tesisi bulunuyor. Tesislerin tümü belediye belgeli. Yörede bir de kamping yer alıyor.

BELEDIYE BELGELI OTELLER

(Tek kişi geceleme 300-500 lira arasında değişiyor.)

Körfez (60), Canlı Balık (50), Sefa (100), Nilton (60), Hayat (40), Mimoza (50), Dilek (50), Funda (40), Derya (20), Kaptan (20), Imer (25), Paker (25), Nilgün (40).

BELEDIYE BELGELI MOTELLER

(Tek kişi geceleme 300 lira.)

Pina (50), Imbat (40), Motel 68 (25)

BELEDIYE BELGELI PANSIYONLAR

(Tek kişi geceleme 300 lira)

Ahmet Meydan (60), Aile (50), Savinç (30), Güroğlu (40), Gül (20), Çınaraltı Aile (30), Kılıçaslan (30), Oba (100), Emin (20), Aslan (40), Yakamoz (50), Alibaba (20), Şentürk (20), Mutlu (30), Omer Kaya (40), Hacıoğlu (25), Zümrüt (30), Zeytin (40), Esentepe (30), Mustafa Alan (25), Metin (20), Ipek (20), Omer Kaya (30).

KAMPINGLER

Merkeze çok yakın olan Taşliman yöresinde, deniz kenarında ve zeytinlikler içinde Omer Kamping bulunuyor.

NEREDE NE YENIR

ÇINARCIK'DAKI LOKANTALARDA YEMEK UCRETLERI

Çorbalar	30.-TL.
Izgaralar	150.-TL.
Sebzeler	60.-TL.
Salatalar	50.-TL.
Tatlılar	40.-TL.

AKLINIZDA BULUNSUN

★ Çınarcık'da 1 dispanser ve 3 eczane var.
★ Yörede 2 banka şubesi ile 2 benzin istasyonu hizmet veriyor.
★ Bu yıl bir turizm bürosu hizmete giriyor.
★ Elektrik 200 volt.

SİLİVRİ

NASIL GIDILIR

Silivri, İstanbul'dan 72 kilometre uzaklıkta bulunuyor. Hergün 05.30-21.00 saatleri arasında karşılıklı yarım saatte bir sefer var. Seferlerin İstanbul'dan hareket noktası Aksaray Meydanı. Ücreti 70 lira.

NEREDE KALINIR

Silivri'de toplam 121 yatak kapasiteli 4 konaklama tesisi bulunuyor. Bunlardan yalnızca biri turistik belgeli motel. Ayrıca, geniş bir kamping yer alıyor.

TURİSTİK BELGELİ KONAKLAMA TESİSLERİ

(1. SINIF)

Solu Motel. Tek kişi geceleme 1000-1500 lira arasında değişiyor. (50).

BELEDİYE BELGELİ KONAKLAMA TESİSLERİ

(1. SINIF)

Çiçek Palas. Tek kişi geceleme 250 lira. (28).

(2. SINIF)

Tek kişi geceleme 150 lira
Köşem (20), Bektaş (23).

KAMPİNGLER

Silivri'de deniz kıyısında Belediye Mokamp bulunuyor. Kamp, 500 karavan ve 1000 çadır kapasiteli. Kişi başına ya da çadır başına ücret talep edilmiyor. Belediyeye ait bu kampta yalnızca araç başına 10 lira alınıyor.

NEREDE NE YENIR

SİLİVRİ'DEKİ LOKANTALARDA YEMEK ÜCRETLERİ

	1. SINIF	2. SINIF
Çorbalar	30.— TL.	20.— TL.
Etler	150.— TL.	100.— TL.
Sebzeler	150.— TL.	100.— TL.
Salatalar	40.— TL.	30.— TL.
Tatlılar	100.— TL.	75.— TL.

OZEL YEMEKLERI

Silivri deyince, akla hemen yoğurdu geliyor. Yörenin hemen her lokantasında ya da bakkalında ünlü "Silivri yoğurdu"nu yiyebilirsiniz.

AKLINIZDA BULUNSUN

★ Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'ne ait bir hastane ile hükümet tabipliği bulunuyor.
★ İlçede 4 eczane var.
★ Elektrik 220 volt
★ 9 banka şubesi var.
★ 3 benzin istasyonu hizmet veriyor. İstasyonların tümü merkeze çok yakın.

ŞİLE/AĞVA

NASIL GIDILIR

Istanbul'da Üsküdar semtinden Ağva'ya her gün saat 07.30, 09.00, 10.00, 14.00, 15.00, 16.30'da otobüs kalkıyor. Ücret 230 lira. Ağva'dan otobüsler saat 05.45, 06.15, 06.45, 07.15, 13.00 ve 15.00'de kalkıyorlar.

NEREDE KALINIR

BELEDİYE BELGELİ MOTELLER

Tek kişi geceleme ücreti 200-350 lira arası değişiyor.

Tahir (45), Sahil (24), Toprakçı (11), Acar (10)

BELEDİYE BELGELİ PANSİYONLAR

Tek kişi geceleme 150-200 lira arası değişiyor. Çınar (26), Yıldırım (20), Sönmez (10), Liman (65), Özcan (8), Deniz (9)

Ağva'da ayrıca evler de pansiyon olarak kullanılıyor. Ücret tek kişi geceleme 150 lira.

BELEDİYE BELGELİ KAMP

Çamlık Kamping (400 çadır). Çadırlar 100 liraya kuruluyor.

NEREDE NE YENIR

LOKANTALARDA YİYECEK FIYATLARI

Çorba	30-40 lira
Izgara	100-150 lira
Salata	50 lira
Tatlı	40-50 lira

AKLINIZDA BULUNSUN

★ Dispanser var.
★ Banka yok.
★ Eczane kapalı.
★ PTT 24 saat açık.

İSTANBUL'UN BELEDİYE BELGELİ İÇKİSİZ LOKANTALARINDA YEMEK ÜCRETLERİ

	LÜKS SINIF	I. SINIF	II. SINIF	III. SINIF
Tüm çorbalar	15.30.- TL.	22.50-27.50.- TL.	20-25.- TL.	17.50-22.50.- TL.
Zeytinyağlı yemekler	35-37.50.- TL.	32.50-35.-TL.	30-32.50.- TL.	27.50-30.- TL.
Etli sebze yemekleri	45.- TL.	40.- TL.	37.50.- TL.	35.- TL.
Pilav, makarna, börek	35.- TL.	30.- TL.	27.50.- TL.	15-25.- TL.
Tas kebap, orman kebabı vs.	120.- TL.	110.- TL.	90.- TL.	90.- TL.
Pideli, yoğurtlu kebaplar	140.- TL.	130.- TL.	130.- TL.	120.- TL.
Sebzeli kebaplar	135.- TL.	125.- TL.	110.- TL.	100.- TL.
Izgaralar, tavalar	120-135.- TL.	110-125.- TL.	95-100.- TL.	85-90.- TL.
Köfteler	90.- TL.	80.- TL.	75.- TL.	70.- TL.
Dönerler	110.- TL.	100.- TL.	90.- TL.	80.- TL.
Özelliği olan lüks yemekler (bonfile, antrikot, şinitzel vs.)	185.- TL.	175.- TL.	160.- TL.	150.- TL.
Balıklar, av etleri, tavuk ve piliçler (Alış ücretine ilave edilir)	%100	% 75	% 60	% 40
Salatalar	55-60.- TL.		35-45.- TL.	30-40.- TL.
Kompostolar	27.50-35.- TL.	25-30.- TL.	22.50-27.50.- TL.	20-25.- TL.
Piyazlar	30.-35.- TL.	25.-32.50.- TL.	20-30.- TL.	17.50-27.50.- TL.
Tatlılar	30.- TL.	25.- TL.	20.- TL.	17.50.- TL.
Meyvalar (Alış ücretine ilave edilir)	% 100	% 75	% 60	% 40

NOT: İstanbul'daki Belediye'den belgeli içkili lokanta ve gazinolarda bu ücretlere lüks sınıfta % 35, I. sınıfta % 25, II. sınıfta % 20, III. sınıfta ise % 15 ilave yapılıyor.

İçkili ve programlı gazinolarda ise lüks sınıfta % 70, I. sınıfta % 50, II. sınıfta % 40, III. sınıfta % 30 ilave yapılıyor.

Turfanda zamanı içinde satışı yapılan meyve ve sebzelere lüks sınıfta % 100, I. sınıfta % 75, II. sınıfta % 60, III. sınıfta ise % 40 ilave yapılıyor.

İSTANBUL'DAKİ ÜNLÜ LOKANTALAR

ABDULLAH
Koru Caddesi. No: 11-Emirgan.
ALAGEYIK
Nisbetiye Caddesi. No: 16-Etiler.
ANTIK
Birinci Caddesi. No: 48-Arnavutköy
BALIKÇIL
Kefeliköy Caddesi. No: 76 Tarabya.
BEBEK KORFEZ
Cevdetpaşa Caddesi. NO: 113 Bebek.
CANLI BALIK
Mesar Burnu Caddesi. No: 4 Sarıyer
ÇIFTNAL
Samanyolu Sokak No: 8/A Osmanbey.
ÇIN LOKANTASI
Lamartin Caddesi. No: 22/1 Taksim.
DELFINO
Sultanahmet At Meydanı No: 72
DOĞANAY
Yalıboyu Caddesi No: 36 Beylerbeyi.
DORT MEVSIM
Istiklâl Caddesi. No: 509 Beyoğlu
DORTLER
Kasaplar Sokak. No: 6 Bostancı
FAÇYO
Kireçburnu Caddesi. No: 13 Tarabya.
GALATA KULESI
Şişhane
GARAJ
Yeniköy Caddesi, Tarabya.
GEÇIT
Yeraltı geçidi üstü, Karaköy.
GELIK
Sahil Yolu No: 68, Ataköy
IKILER
Bağdat Caddesi No: 289 Caddebostan.
ILYAS
Londra Asfaltı. Bakırköy
KALE
Körfez Cad. No: 1 Anadoluhisarı
KOSOVA
Florya
KONYA LEZZET LOKANTASI
Ankara Caddesi. No: 233 Sirkeci
KOŞEM BISTRO
Kefeliköy Caddesi. No: 72/B Tarabya.
KULIS
Mim Kemal Oke Cad. No: 19 Nişantaşı
KOÇO
Iskele Yanı. Moda
KUYU
1. Cad. No: 33 Arnavutköy
LIMAN
Rıhtım Caddesi, Karaköy.
MANDRA
Ergenekon Caddesi. No: 73/B Pangaltı
MERIH ŞARAP MAHZENI
Kuruçeşme Caddesi. Arnavutköy.
MOTOREST
Dolmabahçe Caddesi. No: 117 Beşiktaş.
OLEYIS
Yeşilköy Havaalanı.
OMUR
Londra Asfaltı Bakırköy.
PALET
Kefeliköy Caddesi. No: 110 Tarabya
PALET 2
Tarabya
PANDELLI
Mısırçarşısı, Eminönü
PEMBE KOŞK
Sahil yolu, Cankurtaran
PIZZA PRIMA
Halaskârgazi Caddesi, Osmanbey
PIZZA PINO
Cumhuriyet Caddesi. No: 251/A Harbiye.
PIZZA TERAS
Bağdat Caddesi No: 294 /1
REJANS
Olivya Geçidi, Galatasaray
RISTORANTE ITALIANO
Cumhuriyet Caddesi, No: 6 Elmadağ
RESTORAN 1001
Sıraselviler Caddesi. No: 61 Taksim.
SARDUNYA
Nisbetiye Caddesi. No: 28 Etiler.
SERGEN
Fenerbahçe, Kalamış.
SUREYYA
Çamlıbahçe, Arnavutköy.
SWISS PUB
Cumhuriyet Caddesi, No: 14 Elmadağ.
ŞAMDAN
Nisbetiye Caddesi. No: 30 Etiler.
TOPKAPI SARAYI
Topkapı Sarayı içi.
UNION FRANÇAISE
Meşrutiyet Caddesi. No: 233 Tepebaşı
YAK
Valikonağı Caddesi. No: 39/1 Nişantaşı
YALIM
Körfez Caddesi No: 5 Anadoluhisarı
YEDI TEPE
Kuzguncuk
YENI BEBEK
Cevdetpaşa Caddesi, No: 123
YENI MEHTAP
Ankara Caddesi, No: 106, Pendik
ZIYA
Muallim Naci Caddesi. No: 109 Ortaköy
Mim Kemal Oke Caddesi. No: 21/1 Nişantaşı

İSTANBUL'DA TURİSTİK BİR LOKANTADA ÖZELLİK TAŞIYAN BAZI YEMEKLERİN ÜCRETLERİ

Mersin füme	270.- TL.
Salmon füme	510.- TL.
İskenderun'dan karides	450. TL.
Marmara toriğinden lakerda	270.- TL.
Karides mantar krem soslu	450.- TL.
Karides bacon sarma	595.- TL.
Karışık deniz ürünleri	450.- TL.
Chateaubriand	710.- TL.
Beefstrogonof	340.- TL.
Fileminyon	340.- TL.
Kievsky	350.- TL.
Karsky	340.- TL.
Köylü biftek	270.- TL.
Karışık peynir	360.- TL.
Çikolatalı sufle	395.- TL.
Krep suzet	420.- TL.
Peche melba	210.- TL.
Meyve salatası	150.- TL.

UNLU GAZINO VE DISKOTEKLER

ATAKOY GAZINOSU
Ataköy
BEBEK AŞIYAN
Yoğurtçu Zülfü Sok. Bebek-Aşiyan.
BEBEK PARK
Büyük Bebek.
BUYUK MAKSIM Taksim
CADDEBOSTAN MAKSIM
Caddebostan, Kadıköy
CUMHURIYET
Beşir Fuat Caddesi. No: 6/8 Tepebaşı.
ÇAKIL MUZIKHOL
Kennedy Caddesi. Iskele Meydanı Yenikapı
GULIZAR
Cumhuriyet Caddesi. No: 16/2 Elmadağ.
GALATA KULESI Galata
HYDROMEL
Cumhuriyet Caddesi. No: 12, Harbiye
KERVANSARAY
Cumhuriyet Caddesi No: 30 Harbiye
KLUP REŞAT
Bağdat Caddesi.
KLUP 33
Cumhuriyet Caddesi. No: 18 Harbiye
LA MAJOR
Ortaköy
LUNAPARK GAZINOSU
Vatan Caddesi No: 79 Aksaray
PARIZIEN
Cumhuriyet Caddesi No: 18 Harbiye
SEVILLANAS
Cumhuriyet Caddesi, Elmadağ
STARDUST
Yıldız Posta Caddesi, Beşiktaş
TAKSIM BELEDIYE
Taksim Gezisi
TAŞLIK ŞARK Maçka

ISTANBUL

NASIL GİDİLİR?..

UÇAKLA

İstanbul ile 14 il arasında uçak seferi yapılıyor. Bu uçuşların büyük kısmı Ankara aktarmalı olarak gerçekleştiriliyor.

İstanbul-Ankara	3250 lira
İstanbul-Adana	5000 "
İstanbul-Antalya	3750 "
İstanbul-Diyarbakır	5000 "
İstanbul-Elazığ	5000 "
İstanbul-Erzurum	5000 "
İstanbul-Gaziantep	5000 "
İstanbul-İzmir	3750 "
İstanbul-Kayseri	4350 "
İstanbul-Malatya	5000 "
İstanbul-Samsun	4100 "
İstanbul-Sivas	4250 "
İstanbul-Trabzon	5000 "
İstanbul-Van	5000 "

TRENLE

SİRKECİ GARINA GELEN TRENLER:

Trakya bölgesinden sadece Edirne ilinden İstanbul'a tren seferi yapılıyor. Edirne'den her gün saat 07.30'da kalkan tren, saat 08.37'de Edirne'nin Uzunköprü ilçesinde ve saat 13.50'de İstanbul'da olur. Aynı tren, İstanbul'dan her gün saat 16.15'de kalkar ve 21.34'de Uzunköprü'de, 22.50'de ise Edirne'de olur. İstanbul-Uzunköprü tren ücreti, 130 lira ve Edirne için 150 lira. Trende mevki farkı yok.

HAYDARPAŞA GARINA GELEN TRENLER:

BOĞAZİÇİ EKSPRESİ: Her gün İstanbul - Ankara arasında çalışan tren İstanbul'dan saat 09.20'de Ankara'dan saat 08.00'de kalkıyor. Ücret 290 lira.

MAVİ TREN: Her gün İstanbul-Ankara arasında iki sefer yapıyor. İstanbul'dan kalkış saat 13.30 ve 22.50'de. Ankara'dan kalkış, saat 13.30 ve 23.00. Ücret, 435 lira.

ANADOLU EKSPRESİ: Her gün İstanbul-Ankara arasında çalışıyor. İstanbul kalkış saati 21.05, Ankara kalkış saati 21.05 Ücret 290 lira.

DOĞU EKSPRESİ: Her gün İstanbul-Kars arasında çalışıyor. İstanbul kalkış saati 21.35, Kars kalkış saati , 13.10. Doğu Ekspresi yolda Ankara, Kayseri, Sivas, Erzincan, Erzurum illerine de uğruyor. İstanbul-Kars ücreti 1. mevki 800 lira, 2. mevki 570 lira, 3. mevki 1280 lira. Yataklı 3200, iki yataklı 2600, üç yataklı 2100 lira.

TOROS EKSPRESİ: Pazar, salı ve perşembe günleri İstanbul-(Gaziantep) Nusaybin arasında çalışıyor. Tren yolda Ankara ve Adana'ya uğruyor. İstanbul kalkış saati 10.35, Nusaybin (Gaziantep) kalkış saati, 21.15. İstanbul-Gaziantep tren ücreti 1. mevki 620 lira, 2. mevki 440 lira, tek yataklı 1.820, iki yataklı 1.520, üç yataklı 1.270 lira.

GÜNEY EKSPRESİ: Pazar, salı, perşembe ve cuma günleri İstanbul-Kurtalan (Siirt) arasında çalışıyor, tren yolda Ankara, Kayseri, Sivas, Malatya ve Diyarbakır istasyonlarına uğruyor. İstanbul kalkış saati, 20.00 Kurtalan kalkış saati 15.55. İstanbul-Kurtalan tren ücreti, 1. mevki 760, 2. mevki 550 lira, tek yataklı, 3.160, iki yataklı 2.560, üç yataklı, 2.060 lira.

VAN GÖLÜ EKSPRESİ: Pazartesi, çarşamba ve cumartesi günleri İstanbul-Van arasında çalışıyor. Tren yolda Ankara, Kayseri, Sivas, Malatya, Elazığ, Muş ve Bitlis'in Tatvan istasyonuna uğruyor. İstanbul kalkış saati, 20.00, Van kalkış saati, 10.30. İstanbul-Van tren ücreti 1. mevki 760, 2. mevki 550 lira. Tek yataklı. 3.160, iki yataklı 2.560 ve üç yataklı 2.060 lira

PAMUKKALE: Her gün İstanbul-Denizli arasında çalışıyor. İstanbul kalkış saati, 19.00, Denizli kalkış saati, 18.20. Tren ücreti 1. mevki 340, 2. mevki 250 lira.

MERAM: Her gün İstanbul-Konya arasında çalışıyor. İstanbul kalkış saati, 08.00, Konya kalkış saati, 06.45. Tren ücreti, 1. mevki 340, 2. mevki 250 lira.

ADAPAZARI ELEKTRİKLİ TREN: Her gün İstanbul-Adapazarı arasında çalışıyor. İstanbul kalkış saatleri: 0[illegible]0, 10.30, 15.55, 18.25, 21.25. Adapazarı kalkış saatleri, 06.10, 08.00, 12.20, 17.05, 18.30. Ücret 80 lira.

VAPURLA

İstanbul ile Marmara, Ege ve Akdeniz'deki il ve ilçeler arasında Deniz Yolları'nın seferleri var. Ayrıca Erkal Deniz Otobüsleri Marmara dahilinde seferler yapıyorlar. Yalova'ya ise Darıca ve Kartal'dan arabalı, Kabataş'tan ekspres vapurlar çalışıyor.

DENIZ YOLLARI'NIN SEFERLERI

İzmir'den İstanbul'a her çarşamba ve pazar günü, saat 13.00'de bir feribot kalkıyor. İstanbul'dan kalkış ise, her salı ve cuma günü, saat 14.00'de.

ÜCRET	
Pulman koltuk	600 lira
A kategori	2.100 "
B kategori	1.850 "
C kategori	1.650 "
D kategori	1.350 "
E kategori	1.100 "
F kategori	850 "

OTOBÜSLE

İzmir'e ayrıca, İstanbul'dan Mersin'e kadar giden, "Karadeniz" gemisiyle de gidilebilir. 24 eylüle dek onbeş günde bir perşembe günleri, İstanbul'dan İzmir'e saat 14.00'de bir sefer var. İzmir'den kalkış,onbeş gündebir pazar günleri saat 14.00'de gerçekleşiyor.

Deniz Yolları'nın 16 temmuz,13 ağustos ve 10 eylül tarihlerinde İstanbul'dan saat 14.00'de kalkan "Karadeniz" gemisi Mersin'e dek giderken yolda Bodrum, Fethiye, Antalya, Alanya iskelelerine uğruyor. Gemi Mersin'den İstanbul'a dönüş yaparken de Antalya, Kaş, Marmaris, Güllük, Kuşadası iskelelerine uğruyor.

Karadeniz gemisi, 2 temmuz, 30 temmuz, 27 ağustos ve 24 eylül tarihlerinde İstanbul'dan saat 14.00'de kalkarak, Mersin'e kadar giderken, yolda Datça, Marmaris, Finike, Antalya iskelelerine uğruyor. Mersin'den İstanbul'a dönerken de, Alanya, Antalya, Fethiye, Bodrum, Kuşadası iskelelerine uğruyor.

Karadeniz gemisinin ücret tarifesi:

Lüks kamara	16.100 lira
Hususi kamara	14.700 "
1. mevki	13.300 "
2. mevki	
Turistik A	10.850 "
Turistik B	9.100 "
3. mevki	
Turistik C	5.250 "
Turistik D	3.500 "
Turistik E	1.750 "

Bandırma-İstanbul arasında her gün sefer yapılıyor. İstanbul kalkış saati 08.15. Bandırma kalkış saati, 15.30, ücret tek kişi 350 lira. Araba için de 900 lira alınıyor.

Karabiga'dan İstanbul'a her perşembe ve pazar günü saat 10.30'da bir vapur var. İstanbul'dan Karabiga'ya ise, her çarşamba ve cumartesi saat 09.30'da bir vapur kalkıyor. (Eylül sonundan itibaren İstanbul kalkış saati 08.30 olacak) Ücret tek kişi, 350 lira.

Karabiga'ya giden vapur, ayrıca 14.30'da Marmara adasına ve 15.30'da Avşa adasına uğruyor. Karabiga'dan İstanbul'a dönen vapur, yolda Avşa adasına ve Marmara adasına uğruyor. Avşa kalkış saati 11.35 ve Marmara adasından kalkış saati 12.30. Ücret tek kişi, 350 lira.

Avşa ve Marmara adasına ayrıca İstanbul'dan her gün saat 08.30'da bir vapur var. Avşa'dan İstanbul'a kalkış saati 14.45 ve Marmara adasından kalkış saati ise, 15.45. Ücret 350 lira.

Deniz Yolları'nın İstanbul ile Gemlik ve Mudanya arasında da seferleri var. İstanbul'dan Mudanya'ya kalkış her salı ve cuma günü, saat 09.00'da Karaköy iskelesinden, Mudanya'ya salı günü kalkan vapur Gemlik'e de saat 15.15'de uğruyor.İstanbul'dan Mudanya'ya giden gemiler, Mudanya'dan aynı gün, dönüş yapıyorlar. Ve salı günü, saat 17.15'de, cuma günü ise, saat 16.30'da kalkıyorlar. Salı günü, Mudanya'dan kalkan gemi, yolda Gemlik'e de uğruyor ve iskeleden saat 15.45'de İstanbul'a dönmek üzere ayrılıyor.

İstanbul-Çınarcık arasında Deniz Yolları'nın her gün seferleri var. İstanbul kalkış saati 19.15, Çınarcık kalkış saati 06.00. Cumartesi-pazar günleri İstanbul kalkış saatleri 08.30, 17.30, 21.20 ve Çınarcık kalkış saatleri 06.35, 11.15, 19.20. Ücret tek kişi için 80 lira. Vapurlar İstanbul'da Bostancı İskelesi'nden kalkıyorlar.

ERKAL DENİZ OTOBÜSLERİ ŞU YÖRELERE SEFER YAPIYORLAR:

YALOVA

Cumartesi günleri, saat 10.30'da kalkıyor. Ancak İstanbul'a aynı gün dönüş yok. Pazar günü sefer yok. Geri kalan beş gün Erkal İstanbul'dan saat 09.05 ve 16.00'da kalkıyor. Yalova'dan kalkış ise saat 10.15 ve 17.15'de. Ücret tek kişi 600 lira.

ÇINARCIK

Cumartesi günleri İstanbul'dan saat 0915'de kalkan Erkal, aynı gün saat 08.00'de Çınarcık'tan kalkıyor. Pazar günleri İstanbul'dan saat 09.15'de kalkan Erkal, İstanbul'a aynı gün, saat 18.00'de dönüş yapıyor. Diğer beş gün ise, İstanbul'dan kalkış saat 10.00 ve 18.45'de, Çınarcık'tan kalkış saatleri ise, 08.00 ve 17.30, ücret tek kişi kişi 600 lira.

MUDANYA

Cumartesi günleri İstanbul'dan saat 08.00'de kalkan Erkal'ın, aynı gün İstanbul'a dönüşü yok. Mudanya'dan dönüş pazar günü saat 17.30'da gerçekleşiyor. Pazar günü Mudanya'ya İstanbul'dan sefer yapılmıyor. Diğer beş gün ise, İstanbul'dan kalkış, saat 08.00 ve 18.00'de, Mudanya'dan kalkış ise, saat 08.00 ve 17.30'da. Ücret tek kişi, 900 lira.

BANDIRMA Cumartesi ve pazar günleri dışında her gün sefer var. İstanbul kalkış saati 17.00 ve Bandırma kalkış saati 08.00. Ücret tek kişi için 1500 lira.

Erkal deniz otobüsleri İstanbul'da Kabataş iskelesinden kalkıyorlar.

FERIBOTLA

İstanbul'dan Kartal iskelesinden her gün Yalova'ya vapur var. Saatleri: 06.00, 07.30, 09.00, 10.00, 11.30, 13.00, 15.00, 16.30, 18.00, 1900 21.00, Yalova'dan kalkış saatleri: 08.00, 0930, 11.00, 12.00, 13.30, 15.00, 17.00, 128.30, 20.00, 21.00, 23.00.

Darıca iskelesinden de Yalova'ya arabalı vapur var. 06.00-22.00 arasında her saat başı. Darıca-Yalova arasında arabalı vapurlar çalışıyor.

Arabalı vapur ücret tarifesi.

Yolcu	20 lira
Otomobil	500 lira ve şoför hariç arabadaki her yolcu için 20'şer lira
tek dingilli karavan	850 lira
Çift dingilli karavan	950 lira

EKSPRES:

İstanbul'da Kabataş iskelesinden her gün saat 09.15, 13.15, 18.15'de Yalova'ya bir vapur var. Yalova'dan dönüş saatleri ise, 06.05, 11.40 ve 16.00. Bu vapurlar yolda Heybeliada ve Büyükada'ya uğruyorlar. Ayrıca cumartesi ve pazar İstanbul'dan Yalova'ya saat 08.40'da ve Yalova'dan İstanbul'a saat 10.30'da kalkan ve adalara uğramayan birer direkt sefer daha yapılıyor. Ücretler, kişi başına 60 lira.

OTOBÜSLE

İSTANBUL'UN DİĞER İLLERE OTOBÜS İLE ULAŞIMINI SAĞLAYAN İŞLETMELER VE ÜCRETLER

ADANA:900 lira.
Adana Seyahat, Pan, Has, Özdiyarbakır, Cesur, Kent, Çayırağası, Kahramanmaraş, Özseyahat.
ADIYAMAN:1200 lira.
Kahta, Gerger ve Adıyaman Seyahat.
AFYON:450 lira.
Armağan, Akdeniz, Pamukkale, Aydın, Aran, Isparta Seyahat, Hilal.
AĞRI:1500 lira.
Ağrı Tur.
AMASYA:700 lira.
Gazi Tur.
ANKARA:450 lira.
Ulusoy, Bosfor, Varan, Gazanfer Bilge, Atan, Gülhan, As, Ankara Seyahat, Truva ve Doğu ile Güneydoğu Bölgesi'ne giden tüm otobüsler geçer.
ANTALYA:750 lira.
Akdeniz Seyahat, Pamukkale.
ARTVİN:1450 lira.
Artvin Seyahat.
AYDIN:750 lira.
Aydın Turizm, Köseoğlu, Armağan,
BALIKESİR:400 lira.
Hakiki Koç, Kamil Koç, Aydın, Efes, Dikici, Yılmaz, Varan.
BİLECİK:250 lira.
İsmail Ayaz, Eskişehirliler Kooperatifi, Zümrüt.
BİNGÖL:1300 lira.
Bingöl Tur, Van Tur, Van Yolu, Van Gölü, Muş Tur.
BİTLİS:1400 lira.
Van Tur.
BOLU:300 lira.
Özbolu ve tüm Ankara arabaları geçer.
BURDUR:600 lira.
Akdeniz Seyahat, Pamukkale.
BURSA:300 lira.
Yalova Seyahat, Doğan Körfez ve tüm İzmir arabaları geçer.
ÇANAKKALE:450 lira.
Çanakkale Yılmaz, Alemdar ve tüm İzmir arabaları geçer.
ÇANKIRI:500 lira.
Çağdaş.
ÇORUM:650 lira.
Çorum Seyahat, Hattuşaş, Koparan.
DENİZLİ:450 lira.
Armağan, Köseoğlu, Pamukkale, Aydın.
DİYARBAKIR:1400 lira.
Özdiyarbakır, Kamil Koç, Siirt Petrol.
EDİRNE:250 lira.
Edirne Birlik.
ELAZIĞ:1250 lira.
Hazar, Harput, Murat ve Van'a giden tüm arabalar geçer.
ERZİNCAN:1100 lira.
Kars Kalesi, Kars Seyahat, Dadaş, Başak.
ERZURUM:1300 lira.
Dadaş, Başak, Kars Kalesi, Kars Serhat.
ESKİŞEHİR:300 lira.
İsmail Ayaz, Zümrüt, Eskişehir Kooperatif.
GAZİANTEP:1000 lira.
Çayırağası, Diyarbakır Seyahat, Cesur, Kamil Koç, Siirt Petrol.
GİRESUN:1050 lira.
Ulusoy, Kanberoğlu, Dinç Tur, Süzer, Sezer.
GÜMÜŞHANE:1200 lira.
Ulusoy, Gümüşhane Seyahat, Bayburt Turizm.
HAKKARİ:1800 lira.
Van Tur, Van Yolu, Van Gölü.
HATAY (ANTAKYA):1100 lira.
Pan ve Has.
ISPARTA:650 lira.
Isparta Birlik, Akdeniz.
İÇEL (MERSİN):850 lira.
Mersin Ekspres, Mersin Seyahat, İtimat.
İZMİR:650 lira.
Varan, Hakiki Koç, Efes, Dikici, Kamil Koç, Aydın, Köseoğlu, Pamukkale.
KAHRAMANMARAŞ:1000 lira.
Özaksu, Kahramanmaraş.
KARS:1300 lira.
Kars Seyahat, Kars Kalesi.
KASTAMONU:700 lira.
Güven, Kastamonu Seyahat.
KAYSERİ:750 lira.
Kent, Seven ve Doğu'ya giden tüm arabalar geçer.
KIRKLARELİ:250 lira.
Ayvazoğlu
KIRŞEHİR:650 lira:
Kırşehir Turizm.
KOCAELİ (İZMİT):120 lira.
İtimat, İzmit Varan.
KONYA:750 lira.
Kontaş, Özkaymak, Meram.
KÜTAHYA:350 lira.
Kütahya Turizm.
MALATYA:1150 lira.
Zafer, Malatya Güven, Beydağ ve Doğu'ya giden tüm arabalar geçer
MANİSA:600 lira.
İzmir'e giden tüm arabalar geçer.
MARDİN: 1400 lira.
Uğur, Tüfekçioğlu ve Güney Doğu.
MUĞLA:1000 lira.
Aydın Turizm, Pamukkale.
MUŞ:1400 lira.
Muş Tur, Van Tur, Van Gölü, Van Yolu.
NEVŞEHİR:800 lira.
Nevşehirliler.
NİĞDE:800 lira.
Niğde Turizm.
ORDU:1000 lira.
Kalafat, Topçam.
RİZE:1300 lira.
Ulusoy, Doğu Karadeniz, Dinç Tur, Kamberoğlu, Sezer, Süzer.
SAKARYA (ADAPAZARI):175 lira.
İtimat, Gülhan, Atan.
SAMSUN:850 lira.
Ulusoy, Süzer, Sezer, Kamberoğlu.
ÇARŞAMBA (SAMSUN):900 lira.
Çarşambalılar.
SİİRT:1500 lira.
Siirt Petrol.
SİNOP:800 lira.
Acar, Sinop Ekspres.
SİVAS:900 lira.
Tanrıverdi, Yılmaz, Özyılmaz.
TEKİRDAĞ:180 lira.
İstanbul Seyahat, Yıldırım, Özgüven.
TOKAT:850 lira.
Ulusoy, Kamberoğlu, Süzer, Sezer, Dinç Tur.
TRABZON: 1250 lira.
Ulusoy, Kamberoğlu, Sezer, Süzer, Dinç Tur.
TUNCELİ:1400 lira.
Tuncelililer
URFA:1200 lira.
Kamil Koç, Özdiyarbakır, Cesur.
UŞAK:600 lira.
Uşak Turizm.
VAN:1500 lira.
Van Tur, Van Gölü, Van Yolu.
YOZGAT:700 lira.
Bafra Seyahat, Bafra Güven ve tüm Karadeniz arabaları geçer.
ZONGULDAK:450 lira.
Kamberoğlu, Özbartın, Güven.

Not: Akaryakıt fiyatlarının yükselmesi nedeniyle karayolu yolcu taşıma ücretlerinin önümüzdeki günlerde değişmesi bekleniyor.

Yukarıda isimleri yazılı şirketlerden yalnızca Gazanfer Bilge Harem'den hareket ediyor. Diğer şirketlerin tümü hem Harem, hem de Topkapı'dan otobüs kaldırılıyor.

İSTANBUL'DAN DİĞER İLLERE KARAYOLU UZAKLIKLARI

İSTANBUL — ADANA	922 km.
İSTANBUL — ADAPAZARI	135 km.
İSTANBUL — ADIYAMAN	1210 km.
İSTANBUL — AFYON	447 km.
İSTANBUL — AĞRI	1463 km.
İSTANBUL — AMASYA	700 km.
İSTANBUL — ANKARA	441 km.
İSTANBUL — ANTAKYA	1119 km.
İSTANBUL — ANTALYA	724 km.
İSTANBUL — ARTVİN	1361 km.
İSTANBUL — AYDIN	699 km.
İSTANBUL — BALIKESİR	366 km.
İSTANBUL — BİLECİK	237 km.
İSTANBUL — BİNGÖL	1362 km.
İSTANBUL — BİTLİS	1558 km.
İSTANBUL — BOLU	251 km.
İSTANBUL — BURDUR	598 km.
İSTANBUL — BURSA	228 km.
İSTANBUL — ÇANAKKALE	310 km.
İSTANBUL — ÇANKIRI	503 km.
İSTANBUL — ÇORUM	608 km.
İSTANBUL — DENİZLİ	647 km.
İSTANBUL — DİYARBAKIR	1381 km.
İSTANBUL — EDİRNE	235 km.
İSTANBUL — ELAZIĞ	1216 km.
İSTANBUL — ERZİNCAN	1088 km.
İSTANBUL — ERZURUM	1280 km.
İSTANBUL — ESKİŞEHİR	318 km.
İSTANBUL — GAZİANTEP	1126 km.
İSTANBUL — GİRESUN	991 km.
İSTANBUL — GÜMÜŞHANE	1150 km.
İSTANBUL — HAKKARİ	1846 km.
İSTANBUL — ISPARTA	593 km.
İSTANBUL — İZMİR	578 km.
İSTANBUL — İZMİT	94 km.
İSTANBUL — KAHRAMANMARAŞ	1046 km.
İSTANBUL — KARS	1491 km.
İSTANBUL — KASTAMONU	493 km.
İSTANBUL — KAYSERİ	764 km.
İSTANBUL — KIRKLARELİ	207 km.
İSTANBUL — KIRŞEHİR	628 km.
İSTANBUL — KONYA	659 km.
İSTANBUL — KÜTAHYA	349 km.
İSTANBUL — MALATYA	1116 km.
İSTANBUL — MANİSA	536 km.
İSTANBUL — MARDİN	1458 km.
İSTANBUL — MERSİN	922 km.
İSTANBUL — MUĞLA	803 km.
İSTANBUL — MUŞ	1475 km.
İSTANBUL — NEVŞEHİR	724 km.
İSTANBUL — NİĞDE	784 km.
İSTANBUL — ORDU	945 km.
İSTANBUL — RİZE	1197 km.
İSTANBUL — SAMSUN	781 km.
İSTANBUL — SİİRT	1597 km.
İSTANBUL — SİNOP	[illegible] km.
İSTANBUL — SİVAS	878 km.
İSTANBUL — TEKİRDAĞ	139 km.
İSTANBUL — TOKAT	802 km.
İSTANBUL — TRABZON	1122 km.
İSTANBUL — TUNCELİ	1217 km.
İSTANBUL — URFA	1270 km.
İSTANBUL — UŞAK	495 km.
İSTANBUL — VAN	1692 km.
İSTANBUL — YOZGAT	662 km.
İSTANBUL — ZONGULDAK	334 km.